

UBEZPIECZALNIA SPOŁECZNA
W BIELSKU NA ŚLĄSKU

Sprawozdanie roczne
za rok 1936

Nakładem Ubezpieczalni Społecznej w Bielsku n/Śl.
Bielsko n Śl. 1937 rok.
Druk: „Światło” S. A., Bielsko.

UBEZPIECZALNIA SPOŁECZNA

W BIELSKU NA ŚLĄSKU

Sprawozdanie roczne

za rok 1936

Nakładem Ubezpieczalni Społecznej w Bielsku n Śl.

Bielsko n Śl. 1937 rok.

Druk: „Światło” S. A., Bielsko.

UNIVERSITY OF CALIFORNIA LIBRARY
BERKELEY, CALIF.

SPRINGER-VERLAG
BERLIN

R
co
9
19
(D

Sprawozdanie roczne Ubezpieczalni Społecznej w Bielsku za rok 1936

Ubezpieczalnia Społeczna w Bielsku działa na podstawie przepisów ustawy z dnia 28 III 1933 r. o ubezpieczeniu społecznym (Dz. U. R. P. nr 51 poz. 396), w brzmieniu rozporządzenia Prezydenta R. P. z dnia 24 X 1934 r. o zmianie wym. ustawy (Dz. U. R. P. nr 95 poz. 855) i obejmuje swoją działalnością **pięć rodzajów ubezpieczeń**:

A) normowane wymienioną ustawą z dnia 28 III 1933 o ubezpieczeniu społecznym:

- 1) na wypadek choroby i macierzyństwa,
- 2) na wypadek niezdolności do zarobkowania lub śmierci osoby ubezpieczonej wskutek wypadku w zatrudnieniu lub choroby zawodowej (t. zw. »ubezpieczenie wypadkowe«),
- 3) na wypadek niezdolności do zarobkowania lub śmierci osoby ubezpieczonej wskutek wszelkich przyczyn (t. zw. »ubezpieczenie emerytalne robotników«)

B) normowane rozporządzeniem Prezydenta R. P. z dnia 24 XI 1927 r. o ubezpieczeniu pracowników umysłowych (Dz. U. R. P. nr 106 poz. 911) w brzmieniu ustalonym ustawą z dnia 15 III 1934 o zmianie wymienionego rozporządzenia (Dz. U. R. P. nr 39 poz. 347)

- 4) na wypadek braku pracy pracowników umysłowych,
- 5) na wypadek niezdolności do wykonywania zawodu, na starość i na wypadek śmierci

pracowników umysłowych (t. zw. »ubezpieczenie emerytalne pracowników umysłowych«).

Przed sprawozdaniem z działalności Ubezpieczalni Społecznej z zakresu wyżej wymienionych ubezpieczeń, należy wrócić myślą do odległych czasów, w których jeszcze wogóle na ziemiach Polski nie było ubezpieczeń społecznych.

Odnajmujący swoją pracę na rzecz drugih, byli w razie choroby, lub utraty pracy, pozbawieni tych najkonieczniejszych warunków egzystencji, które dają im dzisiaj ubezpieczenia społeczne. Mogli wprawdzie wówczas korzystać niekiedy z pomocy gminy, albo z pomocy różnych związków kościelnych czy klasztorów, względnie z pomocy cechów, o ile byli ich członkami — lecz była to pomoc dobrowolna, całkowicie uzależniona od woli tych instytucji i dawana najczęściej w formie wsparcia, a nawet jałmużny. Stan taki trwał długie lata, w okresie których te nikłe świadczenia, czy sporadycznie ofiarowywana pomoc przez gminy, kościoły lub klasztory, nie mogła zaspokoić nawet w najdrobniejszej mierze potrzeb koniecznych do egzystencji niezabezpieczonym na wypadek różnych ryzyk losowych. Dopiero wprowadzane stopniowo ubezpieczenia społeczne dają w szerokiej mierze konieczną pomoc i potrzebne świadczenia — nie w formie wsparcia, jałmużny czy ofiary, ale jako pomoc zabezpieczoną sobie przez każdego ubezpieczonego własną pracą i własnymi pieniędzmi,

składanymi w instytucji Ubezpieczenia Społecznego w postaci składek, w okresie czerpania dochodów ze swego zatrudnienia.

Pierwszymi powszechnymi ubezpieczeniami na ziemiach Polski były ubezpieczenia wprowadzone przez władze zaborcze austriackie i niemieckie. Austria mianowicie wprowadziła w 1884 r. powszechne ubezpieczenie od wypadków, a w 1906 r. t. zw. »Ubezpieczenie pensyjne funkcjonariuszów w służbie prywatnej i niektórych funkcjonariuszów w służbie publicznej«. Zaś Niemcy w 1911 r. wprowadzili ubezpieczenie wypadkowe i ubezpieczenie pensyjne funkcjonariuszów prywatnych.

W dalszym rozwoju ubezpieczeń społecznych wprowadzone były t. zw. kasy chorych — lokalne, fabryczne i zawodowe.

Ubezpieczenia te jednak nie uwzględniały tych wszystkich potrzeb, jakie zaspokajają obecnie społeczne ubezpieczenia powszechne w Polsce.

Polska, po odzyskaniu bytu niepodległego, ustawą, jedną z pierwszych, bo z dnia 19 maja 1920 r., wprowadziła w całym Państwie powszechne ubezpieczenie chorobowe w powiatowych kasach chorych terytorialnych. Natomiast w b. zaborach austriackim i niemieckim utrzymała nadal w mocy ustawy państw zaborczych dotyczące ubezpieczeń wypadkowych i pensyjnych, a na b. zabór rosyjski rozciągnęła ubezpieczenie wypadkowe.

Ubezpieczenie pensyjne funkcjonariuszy w b. zaborach austriackim i niemieckim, zastąpione zostało od dnia 1 I 1928 r. ubezpieczeniem emerytalnym i na wypadek braku pracy pracowników umysłowych, wprowadzonym rozporządzeniem Prez. R. P. z 24 XI 1927 r., przyczem równocześnie rozciągnięto to ubezpieczenie i na obszar b. zaboru rosyjskiego.

Wspomnieć przytem należy jeszcze, że ustawą z dnia 18 VII 1924 r. wprowadzono na obszarze całej Rzplitej zabezpieczenie na wypadek bezrobocia pracowników fizycznych, które do 1933 r. przeprowadzał t. zw. »Fundusz Bezrobocia«, a potem i teraz »Fundusz Pracy.

Organizacja i stałe rozszerzanie terytorialnego zakresu działania ubezpieczeń, które doprowadziły do objęcia społecznym ubezpieczeniem powszechnym wszystkich ziem Polski, miały właśnie na celu jedynie umożliwienie zdobycia sobie przez wszystkich czerpiących dochody z pracy najmniej, takich warunków, jakie w wypadku różnych nieszczęść, więc w razie choroby, utraty pracy,

nieszczęśliwego wypadku przy pracy lub inwalidztwa, konieczne są dla podtrzymania dalszej egzystencji. Tak więc ubezpieczenia powszechne zapewniają ludności utrzymującej się z pracy najmniej przynajmniej konieczną pomoc w tych wszystkich wypadkach.

Zasada ubezpieczeń społecznych jest słuszna zarówno ze stanowiska humanitarnego, jak i ze stanowiska interesów zbiorowości. Stanowią one bowiem bardzo ważny czynnik harmonii i ładu społecznego, tworzą mocną więź pomiędzy Państwem a masą ubezpieczonych.

Dodać należy, że wielokierunkowa działalność ubezpieczeń społecznych obejmuje różne odcinki naszego życia gospodarczego, przy czym wypada podkreślić, że do korzystania z ubezpieczenia chorobowego ma prawo w Polsce około 6,000.000 osób, zaś z różnych rent inwalidzkich, starczych, wdowich i sierocych, korzysta już około 1/2 miliona osób.

Z dniem 1 stycznia 1934 r. weszła w życie ustawa z dnia 28 3 1933 r. przekształcająca b. Kasy Chorych w Ubezpieczalnię Społeczną, z rozszerzonymi agendami i zakresami działania.

Zasadniczym działaniem b. Kas Chorych było — jak sama nazwa ich wskazywała — zabezpieczenie ubezpieczonych w nich członków oraz ich rodzin przed ujemnymi skutkami chorób, w formie świadczeń leczniczych oraz świadczeń pieniężnych (zasiłków), mających na celu częściowe zastąpienie utraconego na skutek choroby zarobku. Wszystkie bowiem inne, administracyjno-gospodarcze czynności b. Kas Chorych, miały na celu zebranie funduszków na powyższe świadczenia leczniczo-zasiłkowe i tego rodzaju administrowanie zebranymi funduszami, by na jaknajwyższym stopniu organizacyjnym postawić działalność leczniczą i świadczenia zasiłkowe.

Powstałe od 1 I 1934 r. — w miejsce b. Kas Chorych — Ubezpieczalnię Społeczną, mają już daleko szerszy zakres zadań. Prócz bowiem przejętego po b. Kasach Chorych ubezpieczenia chorobowego pracowników fizycznych i umysłowych przeprowadzają również objęte po dawnych Zakładach Ubezp. Prac. Umysł. i od Wypadków ubezpieczenia emerytalne i na wypadek braku pracy pracowników umysłowych oraz ubezpieczenie wypadkowe tak pracowników fizycznych jak i umysłowych, tudzież wprowadzone dopiero od 1 I 1934 r. nowe ubezpieczenie emerytalne pracowników fizycznych.

Liczba członków i wogóle uprawnionych do świadczeń, przedstawiona w następującej tabeli

Bielsko i Cieszyn

Rok	Przeciętn. ubezpiecz. miesięcznie	Przeciętn. czł. rodz. miesięcznie
1932	33284	56825
1933	33792	65342
Ubezpieczalnia Społeczna : (podlegający wszystkim rodzajom ubezpieczeń)		
1935	35649	60603
1936	38710	65807
podlegający tylko ubezpieczeniu chorobowemu :		
1935	35372	60101
1936	38433	65336

jakkolwiek też wywarła znaczny wpływ na rozszerzenie działalności świadczeniowej Ubezpieczalni, to jednak bynajmniej nie spowodowała stosunkowego podniesienia dochodów z tytułu składek z ubezpieczenia chorobowego w latach 1934, 1935 i 1936. Liczbę członków zwiększają bowiem w dużym procencie przede wszystkim nisko płatni

pracownicy i tym się tłumaczy, że przeciętna składka roczna na jednego ubezpieczonego r. 1936 jest niższa od przeciętnej w 1935 r.

Poza tym stan ten ilustruje porównanie osiągniętych w poszczególnych zawodach zarobków robotniczych i pracowników umysłowych w latach od 1930 do 1936,

zarobki ubezpieczonych w poszczególnych zawodach (wynagrodzenia w gotówce i naturaliach)

W latach 1930—33

W latach 1934—36

		W latach 1930—33				W latach 1934—36					
		przec.	maksym.	minim.		przec.	maksym.	minim.	obn.	podw.	
górnicy przemysł przem. budowl. handel rzemiosło	tyg.	zł 50	76	25	tyg.	zł 45	67	22	10%	—	
	"	" 90	172	5	"	" 91	180	3	—	1%	
	"	" 68	115	22	"	" 56	97	16	18%	—	
	"	" 29	56	2	"	" 30	58	3	—	3%	
	"	" 44	80	4	"	" 41	78	4	7%	—	
biura służb. dom. wolne zaw.	mies	" 380	725	35	mies.	" 371	725	18	2%	—	
	"	" 75	124	25	"	" 67	110	25	15%	—	
	"	" 396	725	67	"	" 396	725	67	—	—	

które nie stwierdza zwwyżki płac, a w niektórych zawodach stwierdza ich równowagę, albo nawet nieznaczne pogorszenie płac na przestrzeni 7-miu lat, przeważnie w tych zawodach, które zatrudniają największą liczbę pracujących, stanowią gros ubezpieczonych. Porównanie to wykazuje trudności Ubezpieczalni w uzyskaniu wpływów odpowiednich do wzrostu uprawnień do świadczeń. Wpływy bowiem uzależnione są zawsze procentowo od rzeczywiście osiągalnych przez ubezpieczonych zarobków. Zmniejszenie przecię-

tnych zarobków w poszczególnych zawodach, a również i bezrobocie, spowodowane długotrwałymi strejkami w przemyśle budowlanym i tekstylnym w okresie sprawozdawczym, przyczyniły się poważnie do zmniejszenia wpływów ze składek ubezpieczeniowych.

Ubezpieczalnia Społeczna w Bielsku działalnością swoją obejmuje powiaty bielski i cieszyński. Centrala, znajdująca się w Bielsku oraz Ekspozytura w Czechowicach, obejmują teren powiatu bielskiego, zaś teren powiatu cieszyńskiego

obejmuje samodzielny Oddział Ubezpieczalni w Cieszynie.

Obydwa powiaty, a szczególnie powiat bielski, w porównaniu z terenami działalności innych Ubezpieczalni Społecznych na obszarze R. P., są wybitnie uprzemysłowione, wykazując siedem dużych skupień ubezpieczonych w powiecie bielskim: Bielsko, Czechowice, Dziedzice, Jasienica, Chybie, Aleksandrowice, Kamienica, a w powiecie cieszyńskim cztery, tj.: Cieszyn, Gole-

szów, Ustroń i Skoczów. Uprzemysłowienie pow. cieszyńskiego na ogół jest mniejsze w porównaniu z powiatem bielskim, jest tam natomiast znaczna liczba obszarów dworskich (gospodarstw rolnych i leśnych).

W obu powiatach silnie rozwija się przemysł budowlany i razem z naprawą dróg i regulacją rzek zasila stan ubezpieczonych bardzo dużą liczbą zatrudnionych sezonowo — w okresie letnim i jesiennym.

Duże skupienia ubezpieczonych			
Powiat bielski	1934 r.	1935 r.	1936 r.
Bielsko	18238	18435	19612
Czechowice	1429	1367	1703
Dziedzice	2700	2758	2909
Jasienica	291	327	479
Chybie	326	297	346
Aleksandrowice	832	782	812
Kamienica	400	441	766
Pozostałe miejscowości	1005	1041	1196
Powiat cieszyński			
Cieszyn	6189	6286	6777
Skoczów	1618	1653	1750
Ustroń	881	894	917
Goleszów	746	768	853
Pozostałe miejscowości	533	601	590
R a z e m	35188	35650	38110

Poprzednikami Ubezpieczalni Społecznej w Bielsku były na terenie Bielska-Białej związki wzajemnej pomocy na wypadek choroby dla robotników, z których dwa najstarsze dotrwały do czasu wprowadzenia jednolitego ustawodawstwa polskiego o Kasach Chorych z dnia 19 V 1920. Były to: Bielsko-Bialski ogólny Związek Kas Chorych, założony w r. 1868 dla robotników przez fabrykantów i drobnych majstrów tkackich, którego zarząd stanowili wyłącznie pracodawcy — oraz Ogólna Robotnicza Kasa Chorych, założona w r. 1878 przez robotnika Lauterbacha i zarządzana wyłącznie przez robotników.

W myśl ustawy austriackiej z r. 1888 zaprowadzono w Bielsku Powiatową Kasę Chorych, która obejmowała jednakże zaledwie znikomą część pracobiorców, ponieważ prawie każde przedsiębiorstwo miało własne ubezpieczenie na wypadek choroby.

Dopiero Ustawa z dnia 19 V 1920 o obowiązkowym ubezpieczeniu na wypadek choroby, Dz. U. R. P. nr 44 poz. 272, przyniosła zjedno-

czenie ubezpieczenia chorobowego, które w Bielsku przeprowadzone zostało z dniem 3 VII 1921 r. w postaci Powiatowej Kasy Chorych w Bielsku, obejmującej ubezpieczeniem chorobowym już wszystkich pracobiorców miasta Bielska i powiatu bielskiego. W późniejszych latach objęła ona w drodze ustawodawczej swą działalnością również powiat cieszyński, po zlikwidowanej w Cieszynie Powiatowej Kasie Chorych. Działała zatem na terenie całego Śląska Cieszyńskiego.

Kasa ta mieściła się początkowo w budynku prywatnym, przy ul. Szkolnej w Bielsku, a od roku 1927 w obecnym gmachu przy ul. Krasińskiego 34. Budowa tego gmachu ciągnęła się od roku 1923. Przemysłowcy bielscy za wkładki ubezpieczeniowe zamiast zdevaluowanych marek dostarczyli materiały budowlane.

Na posiedzeniu dnia 15 IX 1925 Rada Kasy uchwaliła wszystkimi głosami delegatów tak pracodawców, jak i ubezpieczonych podwyższenie składek ubezpieczeniowych o 1% specjalnie na ukończenie gmachu. Wpływy z tego tytułu oraz

pożyczka 150.000 zł z b. Zakładu Ub. od Wypadków, umożliwiły ukończenie gmachu w r. 1927.

Wszelkie prawa i obowiązki tej Kasy objęta z dniem 1 I 1934 Ubezpieczalnia Społeczna w Bielsku z mocy art. 296 Ustawy z dnia 28 III 1933 o ubezpieczeniu społecznym, Dz U R. P. nr 51 poz. 396.

Z chwilą przekształcenia Kasy Chorych w Bielsku w Ubezpieczalnię Społeczną w Bielsku, teren działalności z r. 1933 nie zmienił się.

Do zakresu działania Ubezpieczalni obejmującej kilkorakie rodzaje ubezpieczeń należy:

1) ustalanie obowiązku ubezpieczenia dla wszystkich kategorii ubezpieczenia oraz prowadzenie wykazów ubezpieczonych,

2) ustalania uprawnień do kontynuowania poszczególnych rodzajów ubezpieczeń,

3) wymierzanie i pobieranie składek za wszystkie rodzaje ubezpieczeń oraz kontrola uiszczania składek przez pracodawców,

4) przyznawanie i udzielanie świadczeń z ubezpieczenia na wypadek choroby i macierzyństwa,

5) przyjmowanie roszczeń o świadczenia z ubezpieczeń długoterminowych oraz przeprowadzanie czynności przygotowawczych dla udzielania świadczeń, przyznawanych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych oraz udzielanie na zlecenie Zakładu przyznawanych świadczeń,

6) prowadzenie wykazów i kontrola osób, pobierających świadczenia.

Za wykonywanie czynności, wskazanych w pktach 1, 2, 3, 5 i 6 dla Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, otrzymuje Ubezpieczalnia zwrot kosztów według norm, ustalonych przez Władze Nadzorcze.

W dziedzinie zaś działalności profilaktycznej Ubezpieczalnia:

1) przeprowadzać może za wzrotem kosztów przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych przewidziane w art. 8 Rozp. Prez. R. P. z dnia 22 sierpnia 1927 r. o zapobieganiu chorobom zawodowym i ich zwalczaniu (Dz U R. P. nr 78 poz. 676) okresowe badania lekarskie pracowników, narażonych na choroby zawodowe,

2) może, o ile stan finansowy na to pozwala, przeprowadzać badania lekarskie młodocianych, przewidziane w art. 6 ustawy z dnia 2 lipca 1924 r. w przedmiocie pracy młodocianych i kobiet (Dz U R. P. nr 65 poz. 636), w tym względzie współdziała z inspektorami pracy,

3) może również za wzrotem kosztów udzielać pomocy leczniczej osobom, pozbawionym pracy, a nieuprawnionym do świadczeń Ubezpieczalni.

Zadania przewidziane ustawą oraz statutem wykonywa Ubezpieczalnia Społeczna w Bielsku przy użyciu koniecznego aparatu administracyjnego oraz leczniczego. Jakkolwiek wykonywanie tych zadań natrafia na dość poważne utrudnienia, czy to z uwagi na niecałkiem doskonałe, na skutek niedawnego wprowadzenia ich, formy organizacyjne, czy z powodu trudności terenowych i lokalnych, podkreślić należy z naciskiem, że stosunek tak pracodawców jak i ubezpieczonych do Ubezpieczalni na ogół, przez dobrze zrozumiały własny interes oraz przez zrozumienie korzyści, jakie niosą ze sobą ubezpieczenia społeczne, cechuje rzetelność w wykonaniu przez nich wiążących ich ustawowych obowiązków.

Ubezpieczalnia uprawniona i obowiązana na mocy odnośnych przepisów ustawy do przeprowadzania inspekcji zakładów pracy, z zadowoleniem stwierdzić może, że organa kontrolne Ubezpieczalni prawie że nie napotykały ze strony pracodawców na usiłowania wprowadzenia w błąd Ubezpieczalni, w wykonywaniu przez nią ustawowych zadań ubezpieczenia powszechnego. Wszystkie bowiem zakłady pracy, a szczególnie większe, podają w wykazach, zgłoszeniach i t. d. bardzo poprawnie potrzebne daty, a minimalne usterki wpływają raczej z pomyłek względnie z niedokładnej znajomości danych przepisów ustawowych. Jest charakterystycznym, że w większych zakładach pracy nie stwierdza się prawie nigdy, albo bardzo rzadko, drobne usterki, czy to w zgłoszeniach czy to w wykazach — natomiast więcej stosunkowo tych błędów stwierdza inspekcja w mniejszych i specjalnie małych zakładach, zatrudniających po jednym pracowniku n. p. w rzemiośle drobnym, handlu i t. p., a szczególnie w gospodarstwach domowych zatrudniających służbę domową. Pewnym, dość dużym ułatwieniem w wykonywaniu zadań Ubezpieczalni jest — co podkreśla się z naciskiem — uświadomienie ubezpieczonych. Wiedzą bowiem o tym, że w interesie własnym i w interesie członków swej rodziny należy dbać i pilnować, by bez opóźnienia i z należyty zarobkiem byli przez pracodawcę do Ubezpieczalni zgłoszeni. Starają się zapoznać z rodzajami świadczeń i ze sposobem ich uzyskania, a często też kontrolują na miejscu w ubezpieczalni czy i od jakiego terminu i z jakim zarobkiem są ubezpieczeni, aby w razie konieczności zwrócenia się po świadczenia nie byli narażeni i na stratę czasu przy sprawdzaniu uprawnień i ewentualnie

na mniejsze świadczenia, aniżeli im się należą według ich rzeczywistych zarobków i okresów zatrudnienia.

W porównaniu z uzyskiwaniem świadczeń w b. Kasie Chorych, a obecnie, zaszła poprawa na rzecz chorych szukających pomocy w Ubezpieczalni. Przedtem bowiem musieli zgłaszać się do biur administracyjnych po odpowiednie potrzebne dokumenty, nim udali się do właściwego lekarza. Narażeni więc byli na wyczekiwanie w kolejkach w poczekalniach administracyjnych, co zwykle było połączone z dużą stratą czasu.

Obecnie ubezpieczony, który umie posługiwać się stałą legitymacją ubezpieczeniową, wydaną przez Ubezpieczalnię — winien, i tego na ogół przestrzega, zwracać się bezpośrednio do swego lekarza rejonowego, który według obecnej organizacji lecznictwa jest lekarzem »domowym« jego i jego rodziny.

Zdarza się, że niektórzy ubezpieczeni, nie orientując się dokładnie w przepisach określających sposób udzielania świadczeń chorobowych, zamiast do lekarza rejonowego — zgłaszają się do lekarza prywatnego, narażając się na niepotrzebne wydatki, których mogliby uniknąć, mając uprawnienia do bezpłatnej pomocy lekarskiej Ubezpieczalni.

Jeżeli istotnie zachodzi nagły wypadek, usprawiedliwiający wezwanie lekarza prywatnego, Ubezpieczalnia zwraca koszty związane z daną pomocą lekarską, a to na zasadzie art. 123 ustawy o ubez-

pieczeniu społecznym, jednakże musi zachodzić nagły wypadek, w którym zwłoka pomocy lekarskiej może grozić niebezpieczeństwem.

Na działalność Ubezpieczalni wywiera pewien wpływ bezpośrednie sąsiedztwo miasta Białej w woj. krakowskim. Biała i Bielsko są na ogół silnie gospodarczo związane ze sobą. Ma to znaczenie wielkie dla pracy wykonywanej w Ubezpieczalni w związku z rejestracją ubezpieczonych, którzy — zwłaszcza pracujący niestale i w różnych zakładach pracy — to raz na terenie Bielska, to znowu na terenie Białej — zgodnie z obowiązującymi przepisami raz podlegają ubezpieczeniu w tutejszej Ubezpieczalni by znowu przejść do Ubezpieczalni bialskiej. W związku z tym Ubezpieczalnia Społeczna w Bielsku, a niemniej Ubezpieczalnia Społeczna w Białej, mają specjalnie rozszerzony w porównaniu do wszystkich innych Ubezpieczalni w Polsce dział ewidencji.

Charakterystycznym jest także dla tut. terenu, iż w okresie letnim, mniejwięcej od maja aż do września, wzrasta bardzo mocno nasilenie pracy pracowników sezonowych w przemyśle budowlanym, regulacji rzek i budowie dróg. Powoduje to zatem, iż fluktuacja między poszczególnymi miesiącami letnimi i jesienią, wyraża się cyfrowo wzrostem i ubytkiem od 5 do 7 tysięcy ubezpieczonych. Ma to bardzo wielkie znaczenie tak dla prac administracyjnych w ewidencji, wymiarze składek, orzecznictwie, jak i niemniej w organizacji udzielanych świadczeń.

Władze nadzorcze i organizacja Ubezpieczalni.

Na mocy art. 254 ustawy o ubezpieczeniu społ. w brzmieniu ustalonym rozporządzeniem Prezydenta R. P. z dnia 24 X 1934 r. nadzór nad instytucjami ubezpieczeń społecznych sprawuje Minister Opieki Społecznej, natomiast bezpośredni nadzór nad Ubezpieczalniami Społecznymi w zakresie oznaczonym przez Ministra Opieki Społecznej wykonuje Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Organami Ubezpieczalni są:

A) Rada Zarządzająca, — do której zakresu działania należy:

- 1) uchwalanie zmian statutu,
- 2) uchwalanie preliminarza budżetowego,
- 3) uchwalanie sprawozdania rocznego i zamknięcia rachunkowego,

- 4) wybór członków Komisji Administracyjnej, Rewizyjnej i Rozjemczej,
- 5) rozpatrywanie sprawozdań poszczególnych Komisji i Dyrekcji.

B) Komisja Administracyjna, — która wykonuje nadzór nad czynnościami Dyrekcji i udziela jej dyrektyw w zakresie swej kompetencji, w szczególności w sprawach:

uchwalania regulaminów dla chorych i innych regulaminów w zakresie ubezpieczenia na wypadek choroby, przewidzianych w ustawie o ubezpieczeniu społecznym,

uchwalania przepisów służbowych dla pracowników Ubezpieczalni, powoływania i zwalniania

Dyrektora i na jego wniosek pozostałych członków Dyrekcji oraz zastępcy lekarza naczelnego,

decydowania w sprawach warunków umów z lekarzami, aptekarzami, instytucjami Ubezpieczeń Społecznych, instytucjami państwowymi i samorządowymi oraz w sprawach umów w zakresie lecznictwa z instytucjami prywatnymi,

decydowania w sprawach majątkowych Ubezpieczalni, a więc co do lokaty funduszy, nabywania, zbywania i obciążania nieruchomości Ubezpieczalni, zaciągania pożyczek oraz dokonywania inwestycji przekraczających kompetencje Dyrektora,

uchwalania ogólnych wytycznych dla Dyrektora i Lekarza Naczelnego w zakresie przyznawania świadczeń, rozpatrywania miesięcznych spra-

wozań Dyrekcji i miesięcznych planów finansowych, udzielania Dyrekcji wiążących wytycznych w zakresie spraw rozstrzygniętych przez Komisję Rozjemczą wbrew decyzji Dyrekcji oraz spraw poddanych pod rozważanie przez Komisję Rewizyjną.

Na podstawie art. 256 ust. 7 p. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym dekretem Ministra Opieki Społecznej został powołany z kompetencjami Rady Zarządzającej i Komisji Administracyjnej **Komisarz Ubezpieczalni p. Tadeusz Ulanowski.**

Dalszymi organami są:

C) Dyrekcja,

D) Komisja Rozjemcza,

E) Komisja Rewizyjna.

Dyrekcja.

Organem wykonawczym Ubezpieczalni Społecznej w Bielsku jest Dyrekcja, w skład której wchodzi — Dyrektor i Lekarz Naczelnny, powołani decyzją Komisarza Ubezpieczalni. Dyrektor jest naczelnym zwierzchnikiem wszystkich pracowników, nie wyłączając członków Dyrekcji, załatwia wszystkie sprawy bieżące niezastrzeżone dla innych organów Ubezpieczalni oraz kieruje pod względem organizacyjnym i administracyjnym całą działalnością Ubezpieczalni.

W sprawach dotyczących lecznictwa i profilaktyki, odnośne decyzje podejmuje Dyrektor łącznie z Lekarzem Naczelnym.

W roku sprawozdawczym Dyrektorem Ubezpieczalni był do dnia 30 kwietnia 1936 r. p. Henryk Fikus, z dniem zaś 1 maja br. zostało powierzone spełnianie czynności wz. dyrektora p. Janowi Wadoniowi, dotychczasowemu Wicedyrektorowi Ubezpieczalni, a z dniem 1 X 1936 r. komisarz Ubezpieczalni powierzył p. Janowi Wadoniowi pełnienie obowiązków Dyrektora Ubezpieczalni.

W dniu 1 grudnia 1936 r. p. Jan Wadoń został w wyniku rozpisanego konkursu powołany na stanowisko Dyrektora Ubezpieczalni.

Lekarzem Naczelnym Ubezpieczalni był do dnia 30 czerwca 1936 r. p. dr Teufel Salomon, zaś od lipca 1936 r. powierzono pełnienie obowiązków (p. o) Lekarza Naczelnego p. **drowi Józefowi Wałachowi**, dotychczasowemu Lekarzowi Obwodowemu Ubezpieczalni.

Komisja Rozjemcza — rozstrzyga odwołania od orzeczeń Dyrektora w sprawach świadczeń Ubezpieczalni oraz od orzeczeń w sprawach kar,

t. j. odnośnie do niestosujących się do postanowień regulaminu dla chorych i do poleceń lekarzy.

Ustanowiona przez Ministerstwo Opieki Społecznej Tymczasowa Komisja Rozjemcza, działająca w roku 1936 składała się z przewodniczącego i jego zastępcy oraz z 6-ciu członków i ich zastępców, a mianowicie:

Przewodniczący — inż. Jerzy Stonawski,
z grupy pracodawców

Zast. Przewodniczącego — Emil Porębski,
z grupy ubezpieczonych

Członkowie Komisji:

— Suchanek Florian,
z grupy pracodawców

— Szmidt August,
z grupy pracodawców

— Eichner Bernard,
z grupy pracodawców

— Sum Jan,
z grupy ubezp. prac. umysł.

— Gęga Józef,
z grupy ubezp. robotn.

— Galus Stanisław,
z grupy ubezp. robotn.

Zast. człon. kom.:

— Dr Wenzl Herman,
z grupy pracodawców

— Penkala Jan,
z grupy pracodawców

— Wiązek Rudolf,
z grupy pracodawców

— Mucha Józef,
z grupy ubezp. prac. umysł.

- Fränk Rudolf,
z grupy ubez. robotn.
- Sosna Jerzy,
z grupy ubez. robotn.

Po śmierci śp. inż. Jerzego Stonawskiego, który zmarł w maju 1936 r. funkcje przewodniczącego T. K. R. pełnił jego zastępca p. Emil Porębski.

Tymczasowa Komisja Rozjemcza w roku 1936 odbyła 28 rozpraw, na których rozpatrzyła 195 odwołań ubezpieczonych od orzeczeń Dyrektora i z tego w 155 wypadkach zatwierdziła orzeczenia Dyrektora, a w pozostałych 40-tu uchyliła orzeczenia całkowicie lub częściowo, na skutek przedstawionych przez ubezpieczonych bezpośrednio na rozprawach, nowych okoliczności, dotyczących danego odwołania.

Komisja Rewizyjna — kontroluje czynności Komisji Administracyjnej i Dyrekcji oraz dokonuje rewizyj ksiąg, dokumentów i zasobów kasowych Ubezpieczalni Społecznej.

Mianowana przez Ministerstwo Opieki Społecznej Tymczasowa Komisja Rewizyjna składała się w roku 1936 z przewodniczącego i jego zastępcy oraz z 4-ch członków i 4-ch ich zastępców, mianowicie:

- Przewodniczący Komisji — dr Opuszyński Mieczysław z grupy pracod.
- Zast. Przewodn. — Wajdziak Józef z grupy prac. umysł.
- Członkowie Komisji — Kutschenreiter Zygmunt, Rubitzki Alojzy z grupy pracod
- Zahradnik Jan z grupy prac. umysł.,
- Kalarus Antoni z grupy prac fiz
- Zast. czł. kom. — Wasilewski Jan, Bukowski Oskar, Paluch Jan z grupy pracod.
- Mrowiec Jan z grupy pracowników.

Rada Lekarska — istniejąca na podstawie art 50 ustawy o ubezpieczeniu społecznym, jako ciało doradcze przy Lekarzu Naczelnym, mianowana została przez Ministerstwo Opieki Społecznej w następującym składzie :

- p. dr Karol Sęczyk, jako delegat Śląskiej Izby Lekarskiej,
- p. dr Oskar Leimsner, jako delegat miejscowej samorządowej organizacji sanitarnej,
- p. dr Jan Kubisz, jako delegat szpitala publicznego na terenie Ubezpieczalni Społecznej,
- p. dr Wojtczak Józef, jako delegat miejscowej instytucji medycyny zapobiegawczej,
- p. dr Gustaw Baum, jako przedstawiciel Ubezpieczalni Społecznej,

- p. dr Paweł Raszka, jako przedstawiciel Ubezp. Społ.,
- p. dr Zenon Różewicz, jako przedstawiciel Ubezp. Społ.,
- p. dr Stanisław Kunicki, jako przedstawiciel Śląskiego Tow. Walki z Gruźlicą.

Do zakresu czynności tej Rady należy rozpatrywanie i opiniowanie tych spraw, które przedstawia na odnośnym posiedzeniu Lekarz Naczelnny; a więc:

- 1) wnioski Lekarza Naczelnego do projektu preliminarza budżetowego z zakresu leczenia i profilaktyki,
- 2) plany organizacji leczenia i akcji zapobiegawczej oraz współdziałania z innymi czynnikami w tym zakresie,
- 3) projekty racjonalnego stosowania środków i metod leczniczych oraz zapobiegawczych,
- 4) projekty regulaminów i instrukcyj z zakresu działalności leczniczej i profilaktycznej Ubezpieczalni.

Na każdym z posiedzeń Rada Lekarska w bardzo szerokim zakresie omawiała całokształt zagadnień z dziedziny leczenia Ubezpieczalni, specjalnie zaś dużo uwag poświęciła zagadnieniu gruźlicy wśród członków Ubezpieczalni i bezrobotnych.

Organizacyjnie dzieli się Ubezpieczalnia na wydziały, sekcje i referaty, — a mianowicie:

- I) Wydział Ubezpieczeniowy z sekcjami:
 - 1) Ewidencji,
 - 2) Wymiaru Składek,
 - 3) Świadczeń,
- II) Wydział Finansowo-gospodarczy z sekcjami —
 - 4) Poboru Składek,
 - 5) Rachunkowości,
 - 6) Administracyjno-gospodarczą oraz
- III) Wydział Lecznictwa.

W zakresie czynności Wydziału Ubezpieczeniowego mieszczą się jak sama nazwa wskazuje — wszystkie sprawy dotyczące ewidencji zakładów pracy, ubezpieczonych i ich rodzin, obliczenia i kontroli należnych składek ubezpieczeniowych, oraz udzielanie uprawnionym świadczeń pieniężnych. W szczególności do zakresu czynności Sekcji Ewidencji należy — rejestracja ubezpieczonych i pracodawców, ewidencja kart przebiegu ubezpieczenia osób ubezpieczonych, orzecznictwo dla wszystkich rodzajów ubezpieczeń oraz kontrola i inspekcja zakładów pracy. W skład tej sekcji wchodzi jeszcze biuro zgłoszeń, archiwum i biuro wydawania legitymacji ubezpieczeniowych.

Uzdrowisko dla kobiet
w Jaworzu

Parcela (25.000 m²) w Jaworzu, na której buduje Ubezpieczalnia obecnie murowaną kolonię dla dzieci

Most nad potokiem i droga do budującej się nowej kolonii dla dzieci w Jaworzu

de
nie
i p
nie

le
nie
lan
pi
ka
ny
ru
św
pi
ca
w
i
g
w
w
o
u
st

o
z
n
ch
F
n
z
i
c
sp

ja
st
ś
d
i
w
w
w
n
c
s
P
tr

ta
P

Do zakresu czynności Sekcji Wymiaru Składek należy — wymierzanie składek ubezpieczeniowych dla wszystkich rodzajów ubezpieczeń i podział ich na poszczególne fundusze ubezpieczeniowe.

Do zakresu czynności Sekcji Świadczeń należy stwierdzanie uprawnień do świadczeń i obliczanie zasiłków z ubezpieczenia chorobowego, udzielanie przekazów na leczenie zastępcze w Ubezpieczalniach bratnich i przyjmowanie tych przekazów członków innych Ubezpieczalni, kierowanych na leczenie tutaj, ewidencja i czynności poruczone przez Zakład Ubezpieczeń w sprawach świadczeń z ubezpieczeń długoterminowych, więc przeprowadzanie i udzielanie świadczeń zastępczych, na skutek roszczeń o renty uszkodzonych w nieszczęśliwym wypadku przy pracy, ewidencja i zestawianie koniecznych materiałów dla poszczególnych roszczeń o świadczenia, o renty pracowników umysłowych, o zasiłki bezrobotnych pracowników umysłowych z powodu utraty pracy, o świadczenia emerytalne robotników, ewidencja udzielanych świadczeń inwalidom wojennym i wojskowym na koszt Skarbu Państwa.

Natomiast Wydział Finansowo-Gospodarczy obejmuje swą działalnością czynności związane z poborem należnych składek ubezpieczeniowych na rzecz wszystkich funduszy, tak ubezpieczenia chorobowego, jak ubezpieczeń długoterminowych, Funduszu Pracy (od zakładów zatrudniających poniżej 5-ciu pracowników), następnie czynności związane z ogólną rachunkowością Ubezpieczalni i administrowaniem posiadanymi przez Ubezpieczalnię nieruchomościami i ruchomościami oraz sprawami personalnymi.

Oddział Ubezpieczalni w Cieszynie, obejmujący swą działalnością teren powiatu cieszyńskiego, dzieli czynności administracyjne między sekcję ewidencji i wymiaru składek oraz sekcję świadczeń i poboru składek. Rachunkowość oraz decyzje w sprawach administracji gospodarczej i personalnych należą do Centrali w Bielsku. Ze względu na duże skupienie ubezpieczonych w Czechowicach, Dziedzicach i okolicy, działa **w Czechowicach Ekspozytura Ubezpieczalni**, obejmująca zakresem swego działania sprawy poruczone bezpośrednio przez Centralę odnośnie zgłoszeń ubezpieczonych z tamtejszego rejonu, wypłaty świadczeń pieniężnych, inkasa składek, kontroli zakładów pracy etc.

W zakresie lecznictwa na terenie działalności, tak Centrali, jak Oddziału w Cieszynie oraz Ekspozytury w Czechowicach, obsada personalna,

szczegółowa organizacja i podział rejonów między lekarzy domowych — należy do czynności **Wydziału Lecznictwa** w Centrali.

Wydział Lecznictwa załatwia ponadto wszystkie czynności administracyjne związane z bezpośrednim udzielaniem świadczeń rzeczowych, więc pomocy lekarskiej, leczenia szpitalnego, sanatoryjnego, w sprawach kolonii dziecięcych, leczenia uzdrowiskowego i leczenia w zakładach zamkniętych.

Ubezpieczalnia Społeczna w Bielsku udziela swym ubezpieczonym oraz członkom ich rodzin pomocy leczniczej za pośrednictwem:

- I lekarzy domowych
- II lekarzy specjalistów
- III pogotowia lekarskiego
- IV aptek
- V szpitali
- VI własnych zakładów leczniczych
- VII lekarzy dentystów — oraz za pomocą
- VIII akcji profilaktycznej (zapobiegawczo-lekarskiej).

ad I lekarzy domowych zatrudnia Ubezpieczalnia 30-tu, z których w powiecie bielskim zatrudnionych jest 12 w Bielsku, 3 w Czechowicach, po 1-nym w Bystrej, Jaworzu, Chybiu i Strumieniu, a w powiecie cieszyńskim zatrudnionych jest 3 w Cieszynie, 2 w Skoczowie, po 1-nym w Golezowie, Wielkich Kończycach, Ustroniu, Wiśle, Istebnej i Zebrzydowicach.

Jeden z lekarzy domowych w Bielsku przeznaczony jest specjalnie do udzielania pomocy dzieciom.

ad II Lekarze specjaliści zatrudnieni byli w Bielsku i Cieszynie, a mianowicie specjaliści chorób:

- 1) ocznych
 - 2) położniczych
 - 3) chirurgicznych
 - 4) skórnych i wenerycznych
 - 5) płucnych
 - 6) nosa, uszu i gardła
- oraz dwóch lekarzy specjalistów:
- 7) rentgenologii
 - 8) fizykoterapii.

ad III Pogotowie lekarskie wykonywane jest w Bielsku, Czechowicach i Cieszynie przez dyżurujących stale w porze nocnej po jednym z lekarzy Ubezpieczalni, którzy do wyjazdów do chorych mają

do dyspozycji albo auta Ubezpieczalni (Bielsko) albo taksówki prywatne (Cieszyn, Czechowice), a dla przewozu ciężej chorych karetka Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego P.C.K. w Bielsku i Pogotowia w Cieszynie, które dokonują przewozów po niższej tak-
sie jednostkowej.

ad IV Ubezpieczalnia posiada 3 apteki własne, mianowicie w Bielsku, Czechowicach, i Cieszynie, a prócz tego w miejscowościach odległych od tych aptek — lekarze domowi posiadają apteczki podręczne, zaopatrzone w leki przez Ubezpieczalnię, z których wydają chorym (dla zaoszczędzenia im straty czasu i drogi do aptek Ubezpieczalni) wszystkie t. zw. leki niezłożone, t. zn. takie lekarstwa, które nie wymagają każdorazowego sporządzania ich przez aptekę, lecz mogą być w stanie gotowym przechowywane przez lekarzy (różne syropy, proszki itd. oraz środki opatrunkowe).

Poza tym Ubezpieczalnia korzysta z aptek prywatnych. W aptekach Ubezpieczalni zatrudnionych było 10 mag. pharm, 2 siły biurowe oraz 6 pracowników fizycznych (laboranci i posługacze).

Ubezpieczalnia zatrudnia w obu powiatach 36 lekarzy ordynujących, łącznie ze specjalistami (bez lekarzy dentystów). Większość z nich, t.j 30 lekarzy domowych, ordynujących w swoich rejonach — są to lekarze, których głównym zajęciem jest opieka lekarska nad zamieszkałymi w ich rejonach ubezpieczonymi i członkami rodzin.

Przeciętnie na każdego z lekarzy domowych i specjalistów zatrudnionych w Ubezpieczalni przypada około 5 godzin pracy dziennie łącznie z ordynacją, dyżurami, odwiedzinami chorych w domu i wyjazdami do chorych, a suma dziennej pracy ich wszystkich wynosi 163 godzin. Stanowi to w stosunku do b. Kasy Chorych zwiększenie pracy lekarzy Ubezpieczalni na rzecz ubezpieczonych o 18'12%. Mimo zmniejszenia się składek chorobowych o przeszło milion złotych rocznie, rozszerzono pomoc lekarską dla ubezpieczonych jakkolwiek obniżyły się pobory lekarzy, podobnie zresztą — jak i pobory pracowników administracyjnych.

Zestawienie

ubezpieczonych i zakładów pracy (Bielsko i Cieszyn)

(wg miesięcy kalendarzowych)

rok 1935

	Robotnicy	Umysłowi	R i U Razem	Ubezp. chorobowe		Kontynuujący ubezp. emeryt. prac. umysł.	Ilość zakładów pracy
				czł. dobr.	czł. kontynuuj.		
I	25.183	4.175	29.358	47	24	2	5.854
II	25.585	4.111	29.696	46	26	2	5.970
III	27.534	4.095	31.629	53	32	4	6.057
IV	29.772	4.170	33.942	52	25	5	6.098
V	32.464	4.168	36.632	52	43	5	6.181
VI	33.518	4.139	37.657	43	34	6	6.220
VII	34.839	4.248	39.087	69	71	17	6.114
VIII	36.140	4.239	40.379	49	73	17	5.887
IX	35.976	4.291	40.267	49	41	12	6.009
X	34.719	4.351	39.070	49	43	6	5.968
XI	33.578	4.352	37.930	47	46	12	6.028
XII	27.913	4.241	32.154	47	60	11	6.000

rok 1936

	Robotnicy	Umysłowi	R i U Razem	Ubezp. chorobowe		Kontynuujący ubezp. emeryt. prac. umysł.	Ilość zakładów pracy
				czł. dobr.	czł. kontynuuj.		
I	28.173	4.176	32.349	45	52	9	6.005
II	27.941	4.196	32.137	45	37	8	6.059
III	30.124	4.190	34.314	47	37	10	6.222
IV	31.492	4.248	35.740	46	38	13	6.298
V	34.518	4.235	38.753	47	34	9	6.310
VI	36.170	4.261	40.431	46	29	8	6.331
VII	37.391	4.392	41.783	47	29	7	6.535
VIII	39.043	4.270	43.313	46	4	4	6.462
IX	39.877	4.397	44.274	56	32	7	6.424
X	39.155	4.465	43.620	49	22	17	6.626
XI	37.243	4.548	41.791	52	24	10	6.463
XII	31.526	4.493	36 019	49	25	11	6.418

Przeciętna ilość obowiązkowo ubezpieczonych

"	"	zakładów pracy	35.650	38.710
"	"	dobrowolnie ubezp. na wyp. choroby	6.032	6.346
"	"	kontynuujących ubezp. chorob.	50	48
"	"	kont. całkowicie i częściowo ubezp. emeryt. prac. umysł.	43	30
"	"		8	9

rok 1935 rok 1936

Przy zestawieniu cyfrowym zakładów pracy i ubezpieczonych należy uwzględnić tutaj, — co ma specjalne znaczenie dla terenu objętego działalnością Ubezpieczalni Społecznej w Bielsku, wyniki i analizę kontroli ustawowej, dokonywanej przez Ubezpieczalnię nad prawidłowością uiszczania składek przez pracodawców, przedkładania przez nich ustalonych rozporządzeniem M. O. S. zgłoszeń, wykazów, deklaracji — a to w związku z wykonywaniem ustawowego obowiązku ubezpieczenia zatrudnionych pracowników.

W latach 1935 i 1936 przeprowadzana kontrola na terenie Ubezpieczalni nie napotkała na specjalne trudności ze strony pracodawców, a w stosunku do roku 1934 w tych latach nastąpiło pewne ułatwienie kontroli. Ułatwienie to nastąpiło z tego powodu, że pracodawcy nauczyli się już sporządzać wykazy stanu zatrudnienia i lepiej zaznajomili się z przepisami ustawy.

Najczęstsze kontrole przeprowadza się w gospodarstwach domowych, drobnych tkalniach, w warsztatach rzemieślniczych, drobnych przedsiębiorstwach handlowych i na budowach.

Przy kontroli zatrudnionych było 3 kontrolerów i 2 inspektorów pracodawców do 31. V. 1935 r., a od 1. VI. 1935 r. 3 inspektorów i 2 kontrolerów.

Przy kontroli w r. 1936 zatrudnionych było 3 inspektorów pracodawców i 2 kontrolerów.

Stosunek pracodawców do organów kontroli oraz ubezpieczonych był zawsze zupełnie poprawny.

Podstawy finansowe

Dla pokrycia kosztów wszystkich świadczeń z ubezpieczenia chorobowego i ubezpieczeń długoterminowych, Ubezpieczalnia gromadzi odpowiednie zasoby pieniężne przez wymiar i pobór składek ustalonych w ustawie o ubezpieczeniu społecznym, uiszczanych w części przez pracodawcę i w części przez ubezpieczonego, według następujących tabel (za wyjątkiem składek za ubezpieczenie wypadkowe, które w całości pokrywa pracodawca z własnych funduszy).

Tabela składek dla pracowników fizycznych:

Razem		Robotnik	Pracodawca
chorobowe	5%	2.5%	2.5%
emerytalne	5.2%	3.3%	1.9%
od 27. I. 36 r.	4.2%	2.6%	1.6%
górnicy	5.8%	3.6%	2.2%
od 27. I. 36 r.	4.8%	2.9%	1.9%
Fundusz Pracy	2%	1%	1%
wypadkowe	stopa wyp.	—	w całości

plus jednostka taryfowa od 1. I. 34 do 26. I. 36
0.06%
od 27. I. 36 0.055%.

Klasa niebezpieczeństwa $\times$ jednostka taryfowa
plus dodatek jednolity t. j. 0.30%, dla gospodarstw rolnych i leśnych 0.20%, ścinki, obróbki i tartaki 0.30%.

Tabela składek dla pracowników umysłowych

Razem		Pracownik	Pracodawca
chorobowe	4.6%	2.3%	2.3%
Fundusz Pracy	2%	1%	1%
wypadkowe	stopa wypadk.	—	w cał.
+ jednostka taryfowa od 1 I 1934 do 26 I 1936		0.06	
od 27 I 1936		0.055	
Klasa niebezpieczeństwa $\times$ jednostka taryfowa plus dodatek jednolity tj. 0.30%, dla gospodarstw rolnych i leśnych 0.20%, ścinki, obróbki i tartaki 0.30%.			

Emerytalne :

Ubezpieczony		Pracodawca		Razem	U w a g a
emeryt.	brak pracy	emeryt.	brak pracy		
3.2%	1.4%	4.8%	1.4%	10.8%	od 60 — 400 zł
4%	1.6%	4%	1.2%	10.8%	od 400 — 725 zł
4.8%	1.8%	3.2%	1%	10.8%	ponad 725 zł
3.2%	0.8%	4.8%	1.2%	10%	od 1 VI 1935
4%	1%	4%	1%	10%	od 60 — 400 zł
4.8%	1.2%	3.2%	0.8%	10%	od 400 — 725 zł
					ponad 725 zł
2.4%	0.8%	4.1%	1.2%	8.5%	od 1 II 1936
3.2%	1%	3.3%	1%	8.5%	od 60 — 400 zł
4%	1.2%	2.5%	0.8%	8.5%	od 400 — 725 zł
					ponad 725 zł

Dodatkowa opłata na wyp. braku pracy:

ubezpieczony 1.68%
od 1 VI 35 r. 1.2% (ponad 725 zł miesięcznie).

Najniższa składka emeryt. 6.48 zł
od 1 VI 1935 6.— zł
od 1 II 1936 5.10 zł

Najwyższa składka emeryt 78.30 zł
od 1 VI 1935 72.50 zł
od 1 II 1936 61.63 zł

Z uwagi na obniżoną składkę w ubezpieczeniu chorobowym do 5% u pracowników fizycznych i do 4.6% u pracowników umysłowych Ubezpieczalnia dla częściowego pokrycia kosztów pomocy lekarskiej z ubezpieczenia chorobowego pobiera od ubezpieczonych minimalne dopłaty za niektóre porady lekarskie i za niektóre leki (10 gr, 20 gr i 30 gr. za specyfiki obce) oraz dopłaty za protezy i inne lecznicze środki pomocnicze, których koszt przekracza kwotę zł 5.—, przy środkach zaś pomocniczych przeciwko zniekształceniu i kalectwu, uznanych za konieczne przez komisję lekarską, których koszt przekracza zł 15 — pobiera Ubezpieczalnia 25% kosztów od tych osób, których zarobek tygodniowy nie przewyższa kwoty zł 75, od zarabiających ponad 75 zł tygodniowo — 50% kosztów, z tym jednak zastrzeżeniem, że suma kosztów pokrytych przez Ubezpieczalnię nie może przewyższać zł 150 w jednym wypadku.

Następnie wpływy swe Ubezpieczalnia opiera na zwrotach kosztów z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych za przeprowadzone w zakresie działania Ubezpieczalni czynności, związane z ubezpieczeniami długoterminowymi, dalej na zwrotach za leczenie członków bratnich Ubezpieczalni oraz na zwrotach za leczenie inwalidów wojennych, leczonych na koszt Skarbu Państwa, jak również na dochodach z różnych tytułów, jak z własnych nieruchomości, odsetek od wkładów i lokat i nieprzewidzianych wpływów.

Poszczególne składniki dochodów w 1936 r. w porównaniu z rokiem 1935, przedstawiają się następująco:

Wykaz wpływu i przypisu składek w r. 1935 i 1936

1935		na 1-go ubezpieczonego
wpływ składek	2,330.957.01	66.12
przypis składek	2,376.754.34	67.43
1936		na 1-go ubezpieczonego
wpływ składek	2,412.365.93	63.03
przypis składek	2,534.932.85	66.23

Wykaz dopłat i opłat ubezpieczonych w roku 1935 i 1936

Rok i miesiąc	Porady lekarskie:	Leki i środki lecnicze:	Protezy prze- ciwko znie- kształceniu i kalectwu:	Porady zabiegi i protezy dentystyczne:	
1935	I.	901.90	736.40	163.20	2.066.50
	II.	685.90	963.80	114.10	2.094.50
	III.	574.60	722.84	177.70	1.879.80
	IV.	426.60	987.86	179.50	1.943.90
	V.	383.30	598.59	112.30	1.331.80
	VI.	678.80	728.30	53.30	1.582.90
	VII.	515.20	855.60	40.50	1.553.90
	VIII.	615.—	535.23	72.—	1.445.30
	IX.	621.—	765.33	70.50	1.420.90
	X.	615.90	661.54	98.50	1.756.60
	XI.	449.20	812.80	137.38	1.756.70
	XII.	866.80	967.03	60.—	1.808.70
		7.334.20	9.335.23	1.278.98	20.641.50
1936	I.	1.077.40	865.53		1.426.25
	II.	858.62	771.55		2.720.65
	III.	1.380.65	740.—		2.191.42
	IV.	1.125.83	616.—		1.819.55
	V.	784.—	825.20		797.20
	VI.	969.85	604.10		630.80
	VII.	833.45	983.07		509.40
	VIII.	608.25	607.—		1.070.82
	IX.	1.008.10	789.—		628.60
	X.	1.059.55	970.—		642.60
	XI.	891.50	1.025.60		720.73
	XII.	1.084.45	529.74	460.—	5.719.49
		11.681.65	9.326.79	460.—	18.877.51

Wykaz zwrotów za udzielone świadczenia

	1935 r.	1936 r.
na koszt ZUS z art. 102	66.639.41	106.473.63
z art. 25	4.633.77	2.946.49
	71.273.18	109.420.12

Wykaz subwencji z og. F. U. na wypadek chorobowy i macierzyństwa

	1935 r.	1936 r.
Z. U. S. za udzielenie subwencji z og. Fund Ubezp. na Wypad Chor.	—	52.998 --

Wykaz dochodów innych:

	1935 r.	1936 r.
Dochody z własnych nieruchomości	35.767.82	11.754.92
Odsetki od wkładów i lokat	56.846 33	81.158.27
Zwroty kosztów prawnych i sądowych	—	9.40
Różne dochody — 1935 r.		
Nadwyżka kasowa 2 90		
Wpływ składek z lat ubiegłych odpisanych jako nieściągalne 4.385 56	4.388.46	
1936 r.		
Wpływ składek nieściągalnych 945.26		
Wpływ z masy polikwidacyjnej b. Śl. Banku Eskontowego 133 30		
Nadwyżka kasowa 6.23		
Wpływ z biura likwidacyjnego dla dawnych wkładów austr. w Warszawie 4.59		
Wpływ z tyt. sprzedaży starych ruchomości odpisanych w latach ubiegłych . . . 402.30		4.491.68
	97.022.61	94.414 27

Zestawione wyżej cyfry porównawcze dochodów wskazują, iż wprawdzie w roku 1936 podniósł się przypis składek za ubezpieczenie chorobowe o 158.178.51 zł w stosunku do roku 1935, a wpływ (ściągalność) składek podniósł się tylko o 81.408.92 zł, to jednak przeciętna składka na jednego ubezpieczonego, tak przy wpływie z tytułu składek, jak i przy przypisie składek, zmalała. Wynika to głównie ze wzrostu liczby ubezpieczonych w porównaniu do roku ubiegłego i z obniżenia średnich zarobków w poszczególnych zawodach na niekorzyść roku 1936. Obniżenie przeciętnej składki za jednego ubezpieczonego jest nieznaczne i głównie ma tu wpływ — jak już zaznaczono — duża liczba nisko płatnych sezonowo

zatrudnionych pracowników, w okresie nasilenia prac sezonowych.

Nie należy przewidywać, aby objaw ten, dość niekorzystny, miał tendencję utrzymania się w latach przyszłych, należy go raczej traktować jako przejściowy, bo już pierwsze półrocze 1937 roku, wskazuje raczej na tle ogólnego polepszenia na rynku pracy, na podniesienie się liczby ubezpieczonych, przypisu składek i wpływów, jak również przeciętnej składki przypadającej na jednego ubezpieczonego.

Bilans Ubezpieczalni za rok 1936 wykazuje bardzo poważną kwotę zaległości pracodawców z tytułu składek nieopłaconych w terminie i za-

ległych na dzień 31 grudnia 1936 r., bo ogółem zł 2,053.836.77 za wszystkie rodzaje ubezpieczeń i opłaty na rzecz Funduszu Pracy. Jest to częściowo spowodowane niewątpliwie pewnymi trudnościami finansowymi niektórych pracodawców na ogół jednak pod tym względem doświadczenia Ubezpieczalni wskazują, że jest to dość znaczny procent pracodawców opornych, z reguły nie płaćących w terminie, dopuszczających do zaległości i narażających Ubezpieczalnię na konieczność wdrażania kroków przymusowych, celem ściągnięcia zaległych należności w drodze egzekucji.

Ta duża kwota zaległości zmusza Ubezpieczalnię do nastawienia aparatu administracyjnego na kosztowne czynności związane z akcją przymusowego ściągania zaległych składek.

Subwencje wyrażone w kwocie zł 52.998.— otrzymała Ubezpieczalnia z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z Ogólnego Funduszu Ubezpieczenia na Wypadek Choroby i macierzyństwa na cele pomocy dla bezrobotnych i na pokrycie kosztów leczenia ubezpieczonych w zakładach leczniczych, prowadzonych przez Z. U. S.

Dochody z dopłat członków Ubezpieczalni za porady i leki oraz lecznicze środki pomocnicze, służące przeciwko zniekształceniu i kalectwu, jak również i za protezy dentystyczne, nie wykazują w porównaniu z rokiem 1935 ani wzrostu, ani specjalnego spadku, utrzymują się na ogół w granicach jednakowych, co wskazuje na równomierność w obu latach w uzyskiwaniu przez ubezpieczonych świadczeń rzeczowych.

Przeoglądając w porównaniu z rokiem 1935 dochody osiągnięte w roku 1936, można wnioskować, iż w związku z liczbą ubezpieczonych, stale wzrastającą — składki ubezpieczeniowe nieznacznie się podniosą, zaś wykazana między rokiem 1935 a 1936 równowaga dochodów innych, pozwala spodziewać się, że dochody w przyszłości nie ulegną obniżeniu.

Świadczenia

W okresie sprawozdawczym świadczenia pieniężne, jak i świadczenia lecznicze, więc zasiłki, opieka lekarska, środki lecznicze i pomocnicze, leczone w szpitalach i innych zakładach leczniczych i rozpoznawczych oraz leczenie w bratnich Ubezpieczalniach, kształtowały się w poniżej przedstawiony sposób.

W roku 1936 liczba ubezpieczonych, uprawnionych do leczenia w Ubezpieczalni Społecznej

w Bielsku wynosiła miesięcznie przeciętnie 38.710 osób, a wraz z członkami rodzin dochodziła przeciętnie do 104.517 osób. Dane cyfrowe świadczeń udzielonych przez Ubezpieczalnię wymienionej liczbie uprawnionych, wykazują, że:

z porady u lekarzy domowych i specjalistów korzystało ogółem osób . . . 297 870

a) lekarzy domowych	
w ich gabinetach i ambulatoriach	236 773
w domu chorego	14.817
Razem:	251.590

b) u lekarzy specjalistów	
w gabinetach i ambulatoriach	45 216
w domu chorego	1.064
Razem:	46 280

Porady lekarskie udzielone ubezpieczonym i członkom rodzin, z podziałem na pierwszorazowe i powtórne wynosiły:

pierwszorazowe	113 819
powtórne	184.051

w tym porad

a) u lekarzy domowych pierwszorazowych	97.947
powtórnych	153 643
b) u lekarzy specjalistów	
pierwszorazowych	15.872
powtórnych	31.408

Z wymienionych wyżej porad udzielono 182.848 porad ubezpieczonym, a 115.022 członkom rodzin ubezpieczonych.

Statystyka leków, zabiegów i analiz w liczbach bezwzględnych przedstawia się następująco:

wydano lekarstw i środków

 opatrunkow 318 801 (ordyn. recept)

dokonano zabiegów przez

 personel pomocniczo-lekarski (opatrunki, zastrzyki, bańki, masaże itp.) ogółem 18 588

w tym w gabinetach

 i ambulatoriach . . . 18 202

w domu chorego . . . 386

wykonano zabiegów we

 własnych zakładach leczenia fizykalnego (naświetlania, lampa kwarcowa, Sollux, diatermia itp.) 38.320

wykonano zabiegów we
własnym zakładzie rent-
genowskim ogółem . . 8 673

w tym prześwietlenia
i zdjęcia 5 988

naświetlania 2.685

wykonano analiz chemicz-
no - bakteriologicznych
(analizy moczu, krwi,
plwociny, ropy, śluzu
i inne) 6 316

W szpitalach leczono 4572 osób (74 853 dni leczenia).

Ogólne zestawienie wypłaconych zasiłków z ubezpieczenia chorobowego wykazuje:

zasiłki chorobowe	408 729 58 zł
ogólna liczba dni zasiłkowych chorobowych (50%, 25% i 10%)	240.811
liczba osób	25 912
Zasiłki połogowe:	47 373 39 zł
ogólna liczba dni zasiłkowych połogowych (50%, 25% i 10%)	37.749
liczba osób	2.131
Zasiłki dla karmiących:	28.641 04 zł
liczba dni zasiłkowych dla kar- miących (ubezpieczonych i członkiń rodzin)	187.101
liczba osób	2.489
Zasiłki pogrzebowe:	42 205 25 zł
zgonów było ogółem	829
w tym po zmarłych ubezpie- czonych w liczbie	169 osób
wypłacono zasiłków	15 241 51 zł
po zmarłych członkach rodzin w liczbie	660 osób
wypłacono zasiłków	26 963,74 zł

Poniższe tabele statystyczne zasiłków z ubezpieczenia chorobowego za lata 1935 i 1936 wykazują prawie w każdej pozycji wzrost wypłaconych kwot z poszczególnych rodzajów zasiłków, jak i wzrost liczby korzystających z tych zasiłków osób. Nadmienić przy tym należy, że Ubezpieczalnia Społeczna w Bielsku — na skutek obowiązującego na cieszyńskiej części wojew. śląskiego ustawodawstwa, — jest jedyną Ubezpieczalnią w Polsce, która wypłaca pracownikom umysłowym zasiłki chorobowe już od czwartego dnia niezdolności do pracy, (a więc tak jak pracownikom fizycznym) mimo, że składki za ubezpieczenie chorobowe pobiera tylko w wysokości 4.6%, tak jak reszta Ubezpieczalni, które pracownikom umysłowym wypłacają zasiłki chorobowe dopiero poczynając od czwartego miesiąca niezdolności do pracy. Niższą zaś składkę za ubezpieczenie chorobowe dla pracowników umysłowych (4.6%) w porównaniu do składki chorobowej za ubezpieczenie robotników (5%) wprowadziła ustawa o ubezpieczeniu społecznym — dlatego, że pracownikom umysłowym nie przysługuje zasiłek chorobowy za czas, za który w zastosowaniu rozporządzenia Prez. R. P. z dnia 28. III. 1928 r. o umowie o pracę pracowników umysłowych, w myśl którego przysługuje im w razie zachorowania lub wypadku prawo do wynagrodzenia od pracodawcy, tzn. za okres trzymiesięczny. Jak już podniesiono — rozporządzenie to nie obowiązuje na terenie Śląska Cieszyńskiego.

W roku 1936 wypłaciła tutaj Ubezpieczalnia pracownikom umysłowym tytułem zasiłków chorobowych za pierwsze trzy miesiące choroby **kwotę zł 45.718.71**, dała to wydatki, którymi nie są obciążone żadne inne Ubezpieczalnie Społeczne.

Ogólną statystykę zasiłków, wypłaconych w latach 1935 i 1936 oraz statystykę tychże zasiłków według uprawnień (od 15 do ponad 74 lat życia) wykazują załączone tabele.

Najmłodsze kolonistki
przy obiedzie.

Obiad na koloniach
letnich dla dzieci

Kolonia letnia dla dzieci
w Jaworzu

Statystyka zasiłków za lata 1935 i 1936:

Rodzaj zasiłku:	Rok: 1935				Rok: 1936			
	osób	dni	zł	gr	osób	dni	zł	gr
chorobowy 50 ⁰ / ₀ -towy	20.682	171.999	293.637	84	24.154	213.139	389 679	37
„ 25 ⁰ / ₀ -towy (domowy)	575	9.282	7.990	30	818	11.417	14 151	07
„ 10 ⁰ / ₀ -towy (szpitalny)	762	14.459	3 508	65	949	18 255	4 899	14
razem chorobowy:	22.019	195.740	305 136	79	25.912	242.811	408.729	58
połogowy 50 ⁰ / ₀ -towy	2.020	33 915	42 561	23	2.050	36.846	47.068	73
„ 25 ⁰ / ₀ -towy (domowy)	4	34	23	30	17	213	160	41
„ 10 ⁰ / ₀ -towy (szpitalny)	48	586	115	05	64	690	164	25
razem połogowy:	2 072	34 535	42 699	58	2.131	37.749	47.392	39
dla karmiących ubezpieczonych:	637	42.674	10.343	40	816	50.720	12 233	68
dla karmiących członków rodzin:	1 600	120 317	14.555	22	1.673	136 381	16.407	36
pogrzebowy ubezpieczonych:	137	—	11.333	50	169	—	15.241	51
pogrzebowy dla członków rodzin:	535	—	22 583	35	660	—	26.963	74

Wykaz

chorych, którym wypłacono zasiłki w r. 1935

Grupa wieku	R O B O T N I C Y						P R A C O W N I C Y U M Y S Ł O W I					
	chorowali i byli niezdol.			dni zasiłku z wyłąc. połogowego			chorowali i byli niezdol.			dni zasiłku z wyłąc. połogowego		
	razem	mężczyzn	kobiet	razem	mężczyzn	kobiet	razem	mężczyzn	kobiet	razem	mężczyzn	kobiet
	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1												
do lat												
15	19	15	4	353	317	36	—	—	—	—	—	—
16—19	474	366	108	9.933	6.962	2.971	—	—	—	—	—	—
20—24	1.316	777	539	31.613	17.077	14.536	7	4	3	422	381	41
25—29	1.469	916	553	37.792	22.296	15.496	6	2	4	507	214	293
30—34	1.224	869	355	33.115	21.540	11.575	3	2	1	230	271	9
35—39	730	579	151	22.311	16.444	5.867	11	9	2	684	636	48
40—44	586	478	108	16.899	12.459	4.440	11	10	1	829	768	61
45—49	400	338	62	12.961	10.270	2.691	4	4	—	381	381	—
50—54	272	234	38	10.190	8.463	1.727	3	3	—	268	268	—
55—59	186	162	24	7.517	6.167	1.350	8	8	—	1071	1071	—
60—64	123	107	16	5.525	5.036	489	2	1	1	99	59	40
65—69	38	29	9	2.478	1.975	503	1	—	1	60	—	60
70—74	30	20	10	2.582	2.234	348	1	1	—	182	182	—
ponad 74 lat	11	8	3	1.134	873	261	—	—	—	—	—	—
wiek nieopodany	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
RAZEM	6.878	4.898	1.980	194.403	132.113	62.290	57	44	13	4.783	4.231	552

W y k a z

chorych, którym wypłacono zasiłki w r. 1936

Grupa wieku	R O B O T N I C Y						P R A C O W N I C Y U M Y S Ł O W I					
	chorowali i byli niezdol.			dni zasiłku z wyłąc. połogowego			chorowali i byli niezdol.			dni zasiłku z wyłąc. połogowego		
	mężczyzn		kobiet	razem			mężczyzn		kobiet	razem		
	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1												
do lat												
15	5	4	1	59	51	8	—	—	—	—	—	—
16—19	527	406	121	11.743	8.211	3.532	8	6	2	130	119	11
20—24	1.152	678	465	27.980	16.637	11.343	63	38	25	1.329	831	498
25—29	1.645	1.038	607	44.575	24.808	19.767	72	46	26	2.103	1.275	828
30—34	1.410	979	431	35.958	23.723	12.235	81	59	22	2.753	2.241	512
35—39	923	698	225	28.822	20.114	8.708	54	38	16	1.820	1.432	388
40—44	650	529	121	18.644	14.440	4.204	40	36	4	1.478	1.139	339
45—49	430	356	74	13.657	10.372	3.285	36	26	10	1.366	1.111	255
50—54	310	262	48	10.438	8.134	2.304	21	21	—	909	909	—
55—59	199	169	30	7.512	6.085	1.427	13	13	—	1.059	1.059	—
60—64	148	131	17	5.967	5.015	952	10	9	1	954	915	39
65—69	57	47	10	3.406	2.548	858	8	8	—	291	291	—
70—74	37	34	3	2.614	2.243	371	2	2	—	192	192	—
ponad 74	11	10	1	1.078	899	179	—	—	—	—	—	—
wiek nieopodany	9	6	3	120	92	28	—	—	—	—	—	—
RAZEM	7.513	5.356	2.157	212.573	143.372	69.201	408	302	106	14.384	11.514	2.870

Pomoc akuszerska udzielona przez Ubezpieczalnię Społeczną członkiniom ubezpieczonym i członkiniom rodzin ubezpieczonych, wyraża się kwotą zł 20.508.20, w czym mieszczą się wyłącznie zwroty za poszczególne interwencje akuserek przy porodach. Ubezpieczalnia nie angażowała akuserek w charakterze pomocniczego personelu lekarskiego, w zamian za co wypłaca jednak swym członkiniom ryczałty pieniężne na opłacanie akuserek.

Przewozy chorych i lekarzy własnymi oraz obcymi środkami lokomocyj w roku 1936 wyrażają się kwotą zł 64.840.51.

Zwroty z art. 123 ustawy o ubezpieczeniu społecznym wypłacane ubezpieczonym z tytułu kosztów natychmiastowej pomocy lekarskiej w wypadkach nagłych i uzasadnionych odpowiednimi orzeczeniami lekarskimi oraz zgodnych z powołaniem powyżej przepisem ustawowym,

wyrażają się kwotą zł 2 395.85

w tym :

za opiekę lekarską „ 1.023.38
 „ środki lecznicze i pomocnicze . . „ 590 68
 „ leczenie w szpitalach „ 677 39
 „ przejazdy i przewozy „ 104 40

W wykonywaniu czynności zastępczych w imieniu poszczególnych Funduszy Ubezpieczeń

Długoterminowych, Ubezpieczalnia w latach 1933, 1934, 1935 i 1936 przyjęła, rozpatrzyła i uzupełniła na podstawie swoich aktów, roszczenia ubezpieczonych o świadczenia przysługujące im z różnych rodzajów ubezpieczeń długoterminowych. Na zlecenie Z. U. S. według indywidualnych decyzji, wypłacała pracownikom umysłowym zasiłki z tytułu braku pracy, z tytułu zapomóg pośmiertnych z funduszu ubezpieczenia emerytalnego robotników, robotnikom z tytułu zasiłków chorobowych spowodowanych niezdolnością do pracy na skutek wypadku w zatrudnieniu — pracownikom tak fizycznym, jak i umysłowym, a w zastępstwie odnośnych funduszy, pokrywała koszty leczenia uszkodzonych przy pracy wskutek nieszczęśliwego wypadku, jak również z tytułu pomocy leczniczej udzielanej pracownikom umysłowym na rachunek funduszu emerytalnego pracowników umysłowych i przeprowadzała badania lekarskie zgłaszających roszczenia emerytalne tak robotników, jak i pracowników umysłowych.

Wypłacane zastępczo zasiłki, jak i koszty leczenia zestawia Ubezpieczalnia w rachunkach przedkładanych Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych w ustalonych organizacyjnie okresach, celem otrzymania zwrotu tych kosztów, zastrzeżonego odnośnymi przepisami ustawy o ubezpieczeniu społecznym.

Wykaz

zwrotów z tytułu zasiłków bezrobocia wypłaconych pracownikom umysłowym na rachunek Funduszu Ubezpieczenia na wypadek braku pracy

Rok 1933		Rok 1934		Rok 1935		Rok 1936	
Ilość osób	Kwota	Ilość osób	Kwota	Ilość osób	Kwota	Ilość osób	Kwota
2223	277.216 76	1379	131.889.23	1352	124 231 95	1152	102 244.61

Wykaz

zwrotów z tytułu pomocy leczniczej udzielonej w zakresie art. 25 Rozp. Prez. R. P. z dnia 24 XI 1927 (Dz. U. R. P. Nr. 106, poz. 911) na rachunek Funduszu Emerytalnego Pracowników Umysłowych

Rok 1933		Rok 1934		Rok 1935		Rok 1936	
Ilość osób	Kwota	Ilość osób	Kwota	Ilość osób	Kwota	Ilość osób	Kwota
107	1.998.30	138	2.472.66	184	4 155.64	223	2.620.94

Opisując **działalność leczniczą Ubezpieczalni Społecznej** w roku sprawozdawczym, szczególnie zaznaczyć należy, iż rok ten był przełomowy dla nowej organizacji lecznictwa, przeprowadzonej w roku 1935 w Ubezpieczalniach Społecznych przez zaprowadzenie systemu „lekarza domowego”. Przełomowym był ten rok w tym znaczeniu, że ostatecznie przesądził sprawę na korzyść tej formy udzielania pomocy leczniczej ubezpieczonym.

Zaprowadzenie systemu lekarza domowego nie jest tylko zmianą samej organizacji lecznictwa, lecz jest reformą o głębokim znaczeniu społecznym, mianowicie, wprowadzeniem lekarza na drogę służby społecznej.

Zacieśnia on bliżej węzły łączące go z ubezpieczonym, gdyż przez ciągle stykanie się tylko z jednymi i tymi samymi pacjentami, zamieszkalymi w jego rejonie, poznaje wszystkie warunki ich życia, zwłaszcza warunki rodzinne i mieszkaniowe, przez co zdobywa jeszcze jedną podstawę dla swoich wskazówek i porad leczniczych, dla których skuteczności nie wystarcza zazwyczaj tylko samo zbadanie chorego. Dziś lekarz domowy, mając do czynienia i z chorym i z jego codziennym środowiskiem życia, ma możliwość nie tylko racjonalnego leczenia, ale, co nie mniej ważne — prowadzenia stałej i racjonalnej akcji zapobiegawczo-lekarskiej. Nie tylko zatem walczy on już z istniejącą chorobą, lecz zapobiega powstawaniu i szerzeniu się choroby.

Dzisiaj lekarz domowy mając powierzoną swej opiece stałą liczbę tych samych ubezpieczonych, zamieszkających w jego rejonie — musi, choćby już tylko we własnym dobrze zrozumiałym interesie, starać się nie tylko o jak najwyższy poziom zdrowotności ubezpieczonych swego rejonu, ale też i jak najskuteczniejsze wyleczenie każdego poszczególnego przypadku choroby, bo wie, że źle, lub niezupełnie wyleczony pacjent — zwróci się nie do kogo innego, lecz właśnie do niego.

Zaznaczyć przy tym należy, że zgoła mylne jest mniemanie, jakoby wprowadzenie systemu lekarza domowego usunęło na drugi plan leczenie specjalistyczne. Przecież, o ile chodzi o Ubezpieczalnię w Bielsku, lecznictwo specjalistyczne (położnictwo, choroby nosa, uszu i gardła, choroby oczu, skórne i weneryczne, choroby dziecięce, chirurgia, choroby płucne, rentgen, zakład fizykalnego lecznictwa i wodno-kąpielowego, pracownia bakteriologiczna) wykazuje stały wzrost

liczby pacjentów. W roku 1935 udzielili lekarze specjaliści w swych ambulatoriach **40.292 porad**, a w roku 1936 już **45.216 porad**; w roku 1935 przypada na lekarzy specjalistów 633 wizyt w domu chorych, a w roku 1936 już **1.064 wizyty**. A do wzrostu tej liczby porad specjalistycznych przyczynili się właśnie lekarze domowi. Każdy z lekarzy domowych bowiem, przy wątpliwościach, kieruje pacjentów ze swego rejonu do specjalistów, bo zależy mu przecież na jak najlepszym stanie zdrowotności pacjentów z jego rejonu. Nie zawsze zresztą chory dostaje się do specjalisty za pośrednictwem swego lekarza domowego, albowiem w wypadkach chorób wenerycznych i chorób dziecięcych chory może zwrócić się do lekarza specjalisty bez pośrednictwa swego lekarza domowego.

Gdy przy tym się doda, że dzisiaj od kandydatów na lekarzy domowych wymaga się odbycia przedtem długiej, wszechstronnej praktyki szpitalnej czy klinicznej, to nie ulega wątpliwości, że system lekarza domowego wykazuje znaczny postęp w lecznictwie ubezpieczeń społecznych.

A nie bez znaczenia jest i ta okoliczność, że przez wprowadzenie systemu lekarza domowego oraz w połączeniu z wprowadzeniem stałych legitymacji ubezpieczeniowych, ubezpieczony i członkowie jego rodziny zwolnieni są od wszelkich formalności administracyjnych, które wywoływały przy poprzednim systemie dużo niezadowolonia. Teraz chory bezpośrednio z domu, czy z miejsca pracy, udaje się wprost do wskazanego mu w legitymacji lekarza domowego, z zupełnym pominięciem biur administracyjnych Ubezpieczalni. Zaoszczędza na czasie i nie musi wystawać w kolejkach, w biurach administracyjnych przed dostaniem się do lekarza. To ułatwienie w uzyskiwaniu porady lekarskiej, jest też jedną z przyczyn, że liczba porad lekarskich w gabinetach lekarzy domowych znacznie wzrosła w roku 1936 w porównaniu do roku 1935. Mianowicie, w roku 1935 wyniosła ona **205.407 porad**, a w roku 1936 już **237.773**, czyli o **31.366 porad** więcej. Doliczyć do tego należy jeszcze **14.817 wizyt lekarzy domowych w mieszkaniach chorych** w r. 1936, co łącznie daje przeszło ćwierć miliona porad lekarskich, przypadających w r. 1936 na lekarzy domowych Ubezpieczalni Społecznej w Bielsku.

Nie tylko zresztą opiece samych lekarzy domowych i specjalistów powierza Ubezpieczalnia w Bielsku swych ubezpieczonych i członków ich

rodzin, ale stosuje bardzo szeroko także leczenie szpitalne. Chociaż nie posiada własnych szpitali, to jednak ma zapewnioną zawsze dostateczną liczbę miejsc w pięciu szpitalach: w Powszechnym Szpitalu Miejskim w Bielsku, Powszechnym Szpitalu w Białej, Śląskim Szpitalu w Cieszynie, Szpitalu SS. Elżbietanek w Cieszynie tylko kobiety), oraz Szpitalu OO. Bonifratrów w Cieszynie (tylko mężczyźni). Niezależnie od tych pięciu szpitali, chorzy skierowywani są w celach czy to leczniczych, czy obserwacyjnych, także do Szpitala im. Gabriela Narutowicza w Krakowie (szpital krakowskiej Ubezpieczalni) lub do klinik Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie.

Ta duża stosunkowo liczba i to bardzo blisko znajdujących się zakładów szpitalnych, znacznie ułatwia zadanie lekarzom domowym i specjalistom, gdyż umożliwia im kierowanie chorych do leczenia szpitalnego, z którego chorzy zresztą bardzo chętnie korzystają, znając wysoki poziom wiedzy i organizacji leczniczej, jakie wymienione szpitale reprezentują.

Podkreślić należy przy tym, że dzisiaj do rzadkości należą na terenie działalności Ubezpieczalni bielskiej położnice, czy to same ubezpieczone, czy też członkinie rodziny osób ubezpieczonych, któreby połóg odbywały w domu. Z reguły każda żąda skierowania jej do szpitala dla odbycia porodu, czemu Ubezpieczalnia i ze względów higienicznych i społeczno-lekarskich bez trudności zadość czyni.

Najlepiej zobrazuje wzrost leczenia szpitalnego, stosowanego przez Ubezpieczalnię, poniższe porównanie roku 1936 z rokiem 1935:

Rok	Liczba osób leczonych w szpitalu	Liczba dni szpitalnych	Koszty leczenia szpitalnego	Przeciętny dzienny koszt lecz.
1935	3 361	59.829	266 688.48	4.46
1936	4 572	74.853	309.081.50	4.13

W podanych w kolumnie 4-tej kosztach leczenia szpitalnego, wynoszącego 4.46 i 4.13 zł dziennie od osoby, nie mieszczą się koszty dojazdów i przewozów chorych do — i ze szpitali.

Nie bez znaczenia dla podniesienia poziomu leczenia w Ubezpieczalni bielskiej jest fakt zatrudniania, w miejsce dawnych sanitariuszy, jako pomocniczego personelu lekarskiego — kwalifikowanych higienistek, mających ukończoną dwu-

letnią szkołę higienistek, która nie tylko wyszkoliła je teoretycznie i praktycznie na pomocnicze lekarzy, lecz również przygotowała do samodzielnego wykonywania pewnych nieskomplikowanych zabiegów lekarskich, jak np. iniekcje, opatrunki itp. A zabiegów, dokonywanych przez pomocniczy personel lekarski, przypada w roku 1936 pokaźna liczba, bo 18.202 u lekarzy domowych i w ambulatoriach specjalistycznych oraz 386 w mieszkaniach chorych.

Dalszym etapem koniecznych starań, zmierzających do wyrównania braków spowodowanych obniżką składek ubezpieczenia chorobowego, jest akcja aptek Ubezpieczalni oraz Centrali Zaopatrywania Instytucji Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie, w której apteki Ubezpieczalni skutecznie prawie wszystkie swoje zamówienia.

Starania te bynajmniej nie poszły — jak mylnie sądzą niektórzy — w kierunku oszczędności przez obniżenie jakości względnie ilości leków. Do oszczędności tych doszły Instytucje Ubezpieczeń Społecznych zupełnie innymi drogami, bez potrzeby uciekania się do oszczędzania na jakości leków. Przez oszczędności podniosła Ubezpieczalnia jakość leków dla ubezpieczonych.

Już przy zakładaniu aptek przez b. Kasy Chorych kierowała nimi myśl przewodnia — dostarczania ubezpieczonym, tańszym kosztem, tych samych leków, które przedtem otrzymywali na koszt Kasy Chorych z aptek prywatnych. Była to zupełnie prosta zresztą kalkulacja, gdyż apteki Kas Chorych, a obecnie Ubezpieczalni, nie są obliczone na zysk.

Na dalsze potaniecie leków wydawanych przez apteki Ubezpieczalni wpływa stały wzrost wytwórczości Centrali Zaopatrywania Instytucji Ubezpieczeń Społecznych, która albo sama produkuje dla potrzeb aptek Ubezpieczalni pewne leki, względnie środki opatrunkowe i inne, albo też je zakupuje hurtownie i odstępuje bez zysku aptekom Ubezpieczalni. A, że przy tym Centrala zakupuje środki lecznicze od razu w bardzo dużych ilościach i wprost w wytwórniach, bez uciekania się do pośrednictwa hurtowników, tym samym nabywa je po cenach znacznie niższych.

W tych warunkach zupełnie zbędne jest uciekanie się do robienia oszczędności na jakości leków. A, że opakowanie leku, czy słoik względnie flaszka na lekarstwo, wydane przez aptekę Ubezpieczalni jest mniej efektowna, aniżeli w aptece prywatnej, w niczym nie zmniejsza to jakości le-

ków a zawsze daje bardzo znaczną oszczędność.

Niechże więc wśród nie tylko ubezpieczonych i pracodawców, ale i całego społeczeństwa, zatre się już raz wreszcie przekonanie, że Ubezpieczalnie robią oszczędności na jakości leków wydawanych ubezpieczonym. Owszem robią

oszczędności w dziale aptecznym, — ale tylko i wyłącznie w sposób wyżej przedstawiony.

Cyfry porównawcze, ilustrujące szczegółowo działalność aptek Centrali, Oddziału w Cieszynie i Ekspozytury w Czechowicach, przedstawiają załączone wykazy

Stan urządzeń i personelu na 31 XII 1936 oraz liczba wydanych leków

	P e r s o n e l						L e k i w y d a n e c h o r y m				
	Ilość aptek włas.	Re- cepty	Far- ma- ceuci	Siły kan- celar.	Służba nie- kwali- fik.	Ra- zem	z aptek własnych			z aptek obcych	Razem
							Złożone	Proste	Razem		
Ubezp. Społ. w Bielsku ogółem	3	5	10	2	7	19	88.508	213.077	301.585	17.216	318.801
Apteka w Bielsku	1	3	6	2	3	11	48.838	124.295	173.133	—	173.133
Apteka w Cieszynie	1	1	2	—	2	4	20.868	47.365	68.233	—	68.233
Apteka w Czechowicach	1	1	2	—	2	4	18.802	41.417	60.219	—	60.219

Liczba

A p t e k i								
Rok i miesiąc	Apteka w Bielsku				Apteka w Cieszynie			
	bezpośrednio z apteki		przez pkt. rozdz.	razem	bezpośrednio z apteki		przez pkt. rozdz.	razem
	złożone	proste	proste		złożone	proste	proste	
1935	—	—	—	—	—	—	—	—
1936	48838	89540	34755	173133	20868	25616	21749	68233
I	3962	6945	2771	13678	1791	2025	1593	5409
II	3623	6714	2910	13247	1571	1936	1762	5269
III	4078	7491	2824	14393	1758	2220	1918	5896
IV	3864	6685	2831	13380	1583	1732	1866	5181
V	4073	7384	3148	14605	1922	2147	1855	5924
VI	3950	6733	2588	13271	1615	2034	1749	5398
VII	4219	7185	2750	14154	1617	2474	1640	5731
VIII	3964	6804	2493	13261	1600	2271	2214	6085
IX	4220	7841	3336	15397	1855	1812	1976	5644
X	4335	8263	3488	16086	1913	2130	1638	5681
XI	4260	8999	2762	16021	1793	2362	1760	5915
XII	4290	8496	2854	15640	1850	2473	1777	6100

Za 17.217 recept (ordynacyj) w 1936 pobranych przez Ubezpieczalnię aptek własnych, zapłaciła Ubezpieczalnia zł 20.122.22. Przeciętny koszt jednej

wykonanych recept

w ł a s n e								Apteki obce	
Apteka w Czechowicach				Ogółem apteki własne				Apteki obce	Ogółem Apteki własne i obce
bezpośrednio z apteki		przez pkt. rozdz.	razem	bezpośrednio z apteki		przez pkt. rozdz.	razem	ordynacyj	ordynacyj
złożone	proste	proste		złożone	proste	proste			
—	—	—	—	77741	99488	72901	250130	12275	262.405
18802	28671	12746	60219	88508	143827	69250	301585	17216	318.801
1320	1668	1368	4356	7073	10638	5732	23443	1162	24.605
1173	1378	1279	3830	6367	10028	5951	22346	659	23.005
1632	2254	807	4693	7468	11965	5549	24982	1074	26.055
1527	2010	748	4285	6974	10427	5445	22846	988	23.834
1576	1890	950	4416	7571	11421	5953	24945	1434	26.379
1607	2039	929	4575	7172	10806	5266	23244	1734	24.978
1485	2516	959	4960	7321	12175	5349	24845	1261	26.106
1627	2750	1374	5751	7191	11825	6081	25097	1732	26.829
1612	2692	1092	5396	7687	12345	6405	26437	1587	28.024
1705	2971	1116	5792	7953	13364	6242	27559	1862	29.421
1807	3238	1026	6071	7860	14599	5548	28007	2113	30.120
1731	3265	1098	6094	7871	14234	5729	27834	1611	29.445

z aptek prywatnych w miejscowościach gdzie Ubezpieczalnia nie posiada recepty (ordynacji) z aptek prywatnych wynosi zatem zł 1.17.

Ogólny obrót towarów w aptekach własnych

	1936 r.	1935 r.
Stan wartościowy materiałów aptecznych na 1. I 1936 r.		
Bielsko	36.177.40	
Cieszyn	12.347.49	
Czechowice	11.330.87	59.855.76 66.713.86
Wartość materiałów aptecznych zakupionych w okresie od 1. I. do 31. XII. 36 r.		
Bielsko	76.609.42	
Cieszyn	28.052.56	
Czechowice	17.568.39	122.230.37 109.536.54
Razem . . .	182.086.13	176.250.40
Z sumy tej wydano: do ambulatoriów		
Bielsko	14.537.65	
Cieszyn	5.805.69	
Czechowice	2.090.22	22.433.56 25.079.91
Ubezpieczonym na recepty lekarzy		
Bielsko	63.846.30	
Cieszyn	21.099.60	
Czechowice	16.612.30	101.558.20 91.314.73
Zwroty		
Bielsko	1.123.93	
Cieszyn	360.46	
Czechowice	130.45	1.614.78 —
Stan wartościowy materiałów apt. na 31. XII. 36 r.		
Bielsko	33.466.77	
Cieszyn	13.656.57	
Czechowice	9.356.25	56.479.59 59.855.76
Razem . . .	182.086.13	176.250.40

Laboratorium farmaceutyczne aptek Ubezpieczalni Społecznej w Bielsku wyprodukowało preparatów w okresie sprawozdawczym i w 1935 roku:

	1936 r.	1935 r.
Specyfików domowych	10.123.731	7.521.958
spirytusów	3.771.698	1.655.513
nalewek leczniczych	338.797	320.988
maści	655.497	457.526
przetworów dentystycznych	2.653	2.055
różnych	3.842.403	3.485.160
Razem . . .	18.734.819	13.443.200
Przetworów galenowych na sumę zł	23.930.70	20.038.11
specyfików, płynów i past dentystycznych na sumę zł	16.808.34	20.102.80
Razem . . .	40.739.04	40.140.91

Ubezpieczalnia posiada poza tym **zakłady lecznicze**, jak:

1) zakłady kąpielowo-lecznicze w Bielsku, Cieszynie i Czechowicach. Tu podkreślić należy, że łaźienki w budynku Oddziału w Cieszynie i Ekspozytury w Czechowicach są traktowane jako łaźnie publiczne na tych terenach, Ubezpieczalnia bowiem udostępnia korzystanie z nich wszystkim mieszkańcom Cieszyna oraz Czechowic z Dziedzicami.

2) Zakłady leczenia fizykalnego w Bielsku, Cieszynie i Czechowicach,

3) zakład rentgenologiczny w Bielsku oraz

4) laboratoria bakteriologiczno-chemiczne w Bielsku, Cieszynie i Czechowicach.

Poza tym korzysta z **laboratorium bakteriologicznego** przy Szpitalu Śląskim w Cieszynie.

Zestawione poniżej, dla zobrazowania różnic między kosztami w roku 1935 i 1936, wykazy cyfrowe w złotych, dotyczące kosztów aptek własnych, kosztów leków pobranych w aptekach obcych, kosztów leczenia ubezpieczonych w szpitalach, sanatoriach i innych zakładach zamkniętych oraz kosztów leczenia ubezpieczonych bratnich Ubezpieczalni w szpitalach, sanatoriach i innych zakładach zamkniętych — świadczą, że koszty udzielanych świadczeń wzrastają i zachowują w dalszym ciągu tendencję zwykłą.

Wykaz kosztów własnych aptek

	1935 r.	1936 r.
Apteka w Bielsku	138.801.—	142.033.08
„ w Cieszynie	53.138 —	57.950.72
„ w Czechowicach	39.272.—	46.929.44
Razom zł	231.311.—	246.913.24

Wykaz kosztów leków pobranych w aptekach obcych

	1935 r.	1936 r.
Środki lecznicze opatrunk.	14.079.02	20.080.81
protezy i środki pomocnicze przeciwko zniekształceniu i kalectwu	6.869.20	8.786.88
Razem zł	20.948.22	28.867.69

Koszty leczenia własnych ubezpieczonych

	1935 r.	1936 r.
a) w szpitalach obcych	230.134.34	309.081.50
b) w sanatoriach ZUS.	1.579.—	33.970.22
* c) w sanatoriach własn.	10.777.07	13.486.94

*) W roku 1936 przebywało w uzdrowisku dla kobiet w Jaworzu 147 osób przez 3930 dni, przy czym całkowity koszt pobytu 1-nej osoby wynosił zł 3.44 dziennie.

1) w zakładzie kąpielowym własnym	38.600.57	27.025.08
2) w zakładzie rentgenolo- gicznym własnym . . .	28.318.65	26.288.33
3) we własn. zakładzie fizyk leczn.	30.349.85	24.547.58
4) pracownia bakter. własn.	9.863.17	11.821.46
5) kąpiele lecznicze (obce)	296.80	—
6) pracownie bakter. (obce)	3.058.26	4.502.85

Koszty leczenia ubezpieczonych w bratnich ubezpieczalniach, szpitalach, sanatoriach i innych zakładach zamkniętych

Za opiekę lekarską	6.881.20	
za środki lecznicze i pomoc- nicze	6.880.57	1.772.08
za szpitale i inne	—	1.667.84
	6.880.57	10.321.12

Współpraca Ubezpieczalni ze szpitalami nie nasuwa zastrzeżeń. Braku łóżek szpitalnych do tej pory nie odczuwało się, każdy bowiem ubezpieczony przekazywany do leczenia szpitalnego był zawsze przyjęty do szpitala. Ubezpieczeni Ubezpieczalni bielskiej korzystać mogą z leczenia na oddziałach specjalistycznych szpitali, a więc: chirurgicznym, wewnętrznym, dermatologicznym, gruźliczym, dziecięcym, położniczym i ginekologicznym, chirurgicznym i ortopedycznym, ocznym, zakaźnym dla duru i czerwonki, dla błonicy i płonicy i dla nieuleczalnych. Jeśli chodzi o przypadki chorób umysłowych, Ubezpieczalnia korzystała z zakładów psychiatrycznych w Rybniku, Kobjierzynie i Świacku. Z klinik uniwersyteckich i ze Szpitala im. G. Narutowicza w Krakowie korzystała Ubezpieczalnia w tych wypadkach, kiedy zabieg operacyjny, czy leczniczy, na miejscu dokonany być nie mógł.

Przepis ustawy o ubezpieczeniu społecznym w art. 125 postanawia, iż w razie pobytu ubezpieczonego poza okręgiem właściwej Ubezpieczalni Społecznej, Ubezpieczalnia ta udzielić powinna świadczeń za pośrednictwem Ubezpieczalni na terenie działalności której przebywa chwilowo ubezpieczony. Przepis ten stosuje się również do członków rodziny ubezpieczonego. W wykonaniu tego przepisu zgodnie z ogólną organizacją wszystkich Ubezpieczalni, Ubezpieczalnia Społeczna w Bielsku udzielała takich samych świadczeń, jak swym ubezpieczonym, wszystkim ubezpieczonym przekazywanym z innych Ubezpieczalni do leczenia w Ubezpieczalni bielskiej. Tak samo korzystała z tego leczenia zastępczego, przekazując swych ubezpieczonych do innych Ubezpieczalni na leczenie w wypadkach, gdy dany ubezpieczony zmuszony odpowiednimi okolicznościami udawał się poza teren działalności Ubezpieczalni bielskiej.

W związku z tym koszty leczenia ubezpieczonych i ich członków rodzin, leczonych zastępczo w Ubezpieczalniach bratnich, wynoszą

w roku 1935 ogółem	31.631.14 zł
w roku 1936 ogółem	38.970.07 zł
w tym zapłacono w roku 1936 za opiekę lekarską	28.471.21 zł
za środki lecznicze i pomocnicze . . .	8.144.51 zł
za leczenie w szpitalach i inne . . .	2.354.35 zł

przy czym przekazano do leczenia zastępczego w bratnich Ubezpieczalniach:

w roku 1935 2.218 osób

w tym 1,822 osób przekazano z Centrali do leczenia w Ubezpieczalni Społecznej w Białej, 253 osób przekazano z Centrali do leczenia w różnych Ubezpieczalniach na terenie R. P. 142 osób z Oddziału w Cieszyńsku do leczenia w różnych Ubezpieczalniach na terenie R. P.

w roku 1936 2.395 osób

w tym 1,943 osób przekazano z Centrali do leczenia w Ubezpieczalni Społecznej w Białej, 300 osób przekazano z Centrali do leczenia w różnych Ubezpieczalniach na terenie R. P. 152 osób z Oddziału w Cieszyńsku do leczenia w różnych Ubezpieczalniach na terenie R. P.

Przeciętny okres leczenia poszczególnych osób wynosił w roku 1936 od 3-ch do 4-ch tygodni leczenia, tak u ubezpieczonych, jak i u ich członków rodzin.

Natomiast liczba członków bratnich Ubezpieczalni z terenu R. P. leczonych w Ubezpieczalni Społecznej w Bielsku przedstawia się inaczej, mianowicie:

W roku 1935 korzystało tutaj z leczenia zastępczego 386 osób,

w tym w Centrali 51 osób przekazanych z Ubezpiecz. w Białej i 153 osób przekazanych z różnych Ubezpieczalni z terenu R. P.

w Oddziale w Cieszynie — 182 osób przekazanych z różnych Ubezpieczalni z terenu R. P.

Natomiast w roku 1936 korzystało z leczenia zastępczego tutaj 699 osób.

I tym w Centrall — 158 osób przekazanych z Ubezpieczalni Społecznej w Białej.

365 osób przekazanych z różnych Ubezpieczalni z terenu R. P.

a w Oddziale w Cieszynie — 176 osób przekazanych z różnych Ubezpieczalni z terenu R. P.

Przeciętny okres leczenia, tak ubezpieczonych, jak i członków rodzin, wahał się od 2-ch do 3-ch tygodni leczenia tak u ubezpieczonych, jak i u ich członków rodzin.

Między rokiem 1935 a 1936 tak koszty, jak i liczba, leczonych zastępczo wzrosła niezbyt znacznie. Szczególną uwagę należy poświęcić wzajemnemu leczeniu zastępczemu członków Ubezpieczalni w Bielsku i Ubezpieczalni w Białej. Ze względu na to, iż znaczna liczba członków Ubezpieczalni w Bielsku zamieszkuje na terenie przyległych powiatów, bialskiego, wadowickiego i żywieckiego, objętych działalnością Ubezpieczalni w Białej. Ubezpieczalnia w Bielsku dla możliwie największego udogodnienia korzystania ze świadczeń chorobowych tym członkom i ich rodzinom, zawarła z Ubezpieczalnią w Białej umowę na ryczałtowe pokrywanie kosztów zastępczego leczenia tutejszych ubezpieczonych (i ich rodzin), by mogli nieograniczenie korzystać z urządzeń leczniczych tamt. Ubezpieczalni, w takim samym zakresie, jak wszyscy członkowie Ubezpieczalni w Białej.

Przedstawiona wyżej działalność lecznicza i świadczeniowa Ubezpieczalni ilustruje zwięźle, lecz szczegółowo — samą organizację, rodzaje i sposoby udzielania świadczeń, tak rzeczowych jak i pieniężnych.

W dbałości o zdrowie najmłodszego pokolenia, i wyzyskując teren uzdrowiskowy w okolicy, przystąpiła Ubezpieczalnia w roku 1937 do budowy własnego gmachu dla pomieszczenia kolonii dziecięcych. Teren na ten cel o obszarze 25.552 m² zakupiony w Jaworzu, w miejscowości bardzo zdrowej, w pobliżu Bielska, z dobrą komunikacją autobusową i kolejową. Budynek ten będzie mógł być prawdopodobnie wykorzystany i na inne cele profilaktyczne.

Organizacja pomocy dentystycznej:

Dla udzielania ubezpieczonym i członkom ich rodzin pomocy dentystycznej zatrudnia Ubezpieczalnia czterech lekarzy-stomatologów (doktorów medycyny) i jednego lekarza dentystę. Ordynują oni w Bielsku (dwóch) oraz w Cieszynie, Skoczowie i Czechowicach we własnych gabinetach prywatnych.

We własnym zarządzie i administracji prowadzi Ubezpieczalnia pracownie techniczno-dentystyczne w Bielsku i Cieszynie, z których technicy dojeżdżają kilka razy w tygodniu również do Czechowic i Skoczowa dla wykonywania prac techniczno-dentystycznych ubezpieczonym i członkom ich rodzin, zamieszkających w tych i pobliskich miejscowościach.

Techników dentystycznych zatrudnia Ubezpieczalnia trzech oraz jednego uprawnionego technika dentystycznego, jako kierownika pracowni techniczno-dentystycznej.

W latach 1935 i 1936 wykonano zabiegów dentystycznych:

Obowiązkowych:

rok 1935	rok 1936
28.547	35.479

Nieobowiązkowych:

Plombowanie:

wizyt	27.378	16 987
plomb	8 052	4.508

Protezy:

protez	343	501
zębów	818	659

Dla sprawy udzielonych przez Ubezpieczalnię świadczeń pieniężnych, a również i rzeczowych, nie bez znaczenia jest fakt, że jakkolwiek przeważna ilość pracodawców bardzo poprawnie stwierdza w legitymacjach ubezpieczeniowych swych pracowników okresy ich zatrudnienia, wysokości zarobków i inne potrzebne daty dla uzyskania świadczeń, jak pomocy lekarskiej lub zasiłków — to zdarzają się i takie wypadki, że pracodawca podaje niedokładnie daty w danej legitymacji ubezpieczeniowej swego pracownika i przez to uniemożliwia mu uzyskanie właściwych świadczeń.

Dokumentem, stwierdzającym nie tylko uprawnienia ubezpieczonego do świadczeń, lecz również nabyte prawa emerytalne oraz czasokresy pracy u poszczególnych pracodawców — jest stała legitymacja ubezpieczeniowa, których Ubezpieczalnia wydała ubezpieczonym:

w okresie od 1 I. 1934 — 31 XII. 1936

- a) w Centrali Ubezpieczalni 29.561
b) w Oddziale w Cieszynie 15 383

a w 1937 roku — do końca lipca br.

- a) w Centrali Ubezpieczalni 3.877
b) w Oddziale w Cieszynie 2.104
razem 50 925

co wykazuje, że omal wszyscy ubezpieczeni zaopatrzeni są w legitymacje, potrzebne dla uzyskania świadczeń.

W dziale świadczeń Ubezpieczalni Społecznej ma bardzo poważne znaczenie **akcja kolonii letnich dla dzieci ubezpieczonych**, organizowanych stale od roku 1933.

W roku 1934 korzystało z pobytu na koloniach, w turnusach 4-rotygodniowych, ogółem 207 dzieci ubezpieczonych, a w 1935 roku 289 dzieci.

W tej tak ważnej sprawie świadczeń dla dzieci ubezpieczonych rozwija Ubezpieczalnia w każdym roku coraz to szerszą akcję kolonijną. Na koloniach letnich dzieci pozostają pod ścisłą i stałą opieką lekarza i pod kierownictwem sił fachowo-wychowawczych.

Ubezpieczalnia prócz kolonii prowadzonej we własnym zakresie w Jaworzu korzystała i korzysta z sanatorium P. C. K. w Rabce, z kolonii w Kobiernicach, prowadzonej przez Towarzystwo Przyjaciół Dzieci w Krakowie oraz z sanatorium dla dzieci w Andrychowie, prowadzonego przez Ubezpieczalnię Społeczną w Białej. Przechodząc do szczegółowego sprawozdania z akcji kolonijnej w roku 1936 — Ubezpieczalnia wysłała do sanatorium P. C. K. w Rabce 10 chłopców i 10 dziewczynek, na kolonię letnią w Kobiernicach 21 chłopców i 19 dziewcząt, zaś w sanatorium w Andrychowie przebywało w ciągu 1936 r. 90 dzieci.

Na kolonii letniej w Jaworzu, prowadzonej we własnym zakresie przez Ubezpieczalnię Społeczną w Bielsku, w lokalach odnajętych od Zarządu Dóbr p. Larischa-Mönnicha, — przebywało w roku 1936 — 300 dzieci po 75 w 4-ch turnusach 4-rotygodniowych, począwszy od 15 maja do 12 września 1936 r. Opiekę lekarską sprawował zamieszkały stale w Jaworzu lekarz Ubezpieczalni, zaś stałą opiekę wychowawczą i pielęgniarską sprawowały dwie nauczycielki i kwalifikowana higienistka.

Dzieci miały możliwość korzystania z lasu i basenu kąpielowego. Urządzano dla nich gry i zabawy, niedalekie wycieczki itd.

Wyniki pobytu dzieci na kolonii były bardzo dodatnie, co szczegółowo przedstawia poniższa tabela:

Średni przyrost na wadze w czasie pobytu na kolonii

Liczba dzieci	Liczba chłopców, którzy zyskali na wadze	Średni przyrost w gramach 1 chłopca	Liczba dziewczynek, które zyskały na wadze	Średni przyrost w gramach 1 dziewczynki	Nie przybyło na wadze
300	162	1900	131	1100	7

Kwalifikowaniem dzieci na kolonie, pod względem zdrowotnym, zajmowały się specjalne komisje lekarskie, opierając się przy tym i na wniosku odnośnego lekarza rejonowego (domowego). Przy kwalifikowaniu na kolonię brano szczególnie pod uwagę dzieci z gruźlicą nieczynną, anemią, broncho-adenopatią, dzieci niedożywione i żyjące w złych warunkach mieszkaniowych.

Zestawienie cyfrowe w złotych przedstawia akcję kolonii w roku 1935 i 1936:

Wykaz kosztów kolonii

	1935 r.	1936 r.
kolonie własne . . .	10 932.46 zł	12.299 91 zł
kolonie obce . . .	7 899.75 zł	9.188.— zł
	<u>18 832 21 zł</u>	<u>21.487 91 zł</u>

Akcję tę stale Ubezpieczalnia rozwija, o czym świadczy preliminarz budżetowy kosztów kolonijnych na rok 1937, który przewiduje na to ogółem 40.988 zł. Suma prelimitowana na rok 1937 jest dwukrotnie wyższa, niż dotychczasowe roczne wydatki na kolonie letnie dla dzieci.

Poza tym Ubezpieczalnia wydatkowała w roku 1936 **na cele profilaktyczne** w formie subwencji: na pomoc zimową dla bezrobotnych, na Śląskie Towarzystwo Walki z Gruźlicą, na dożywianie i ciepłą odzież (z okazji „Gwiazdki“), dla szkół powszechnych na powiaty Bielsko i Cieszyn (dla najbiedniejszych dzieci) itp. 36.025 zł.

Niezależnie od tego Ubezpieczalnia subwencjonuje również Ośrodki Zdrowia Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach, które prowadzą poradnie przeciwgruźlicze, przeciwweneryczne i stacje opieki nad matką i dzieckiem na terenie Bielska, Czechowic i Cieszyna.

Każdą z wymienionych poradni prowadzi lekarz-specjalista, mając do dyspozycji wykwalifikowane higienistki, przydzielone i opłacane przez Ubezpieczalnię. Członkowie Ubezpieczalni po wyczerpaniu świadczeń ustawowych, mają w tych poradniach zapewnioną dalszą opiekę lekarską. Współpraca Ubezpieczalni z tymi poradniami, co podkreślić należy, nie napotyka na żadne prze-

szkody, a wręcz przeciwnie, zgodnie i harmonijnie zmierza do objęcia opieką możliwie najszerzej liczby potrzebujących tej opieki.

Zaznaczyć należy, że poradniom przeciwgruźliczym Śląskiego Towarzystwa Walki z Gruźlicą oraz przeciwwenerycznym, przeciwjagliczym i stacjom opieki nad matką i dzieckiem, prowadzonym przez Ośrodki Zdrowia, Ubezpieczalnia oddaje do dyspozycji bezpłatnie ambulatoria, zaopatrzone w odpowiedni sprzęt, narzędzia lekarskie i środki lecznicze.

W akcji profilaktycznej szczególne znaczenie ma również **badanie młodocianych**, jest ono bowiem czynnikiem o wysokiej wartości profilaktycznej. Lekarz Ubezpieczalni przy stacji badań lekarskich dla młodocianych, przeprowadził badania młodocianych w latach 1934, 1935, 1936 i przebadał po raz pierwszy 2.599 chłopców i 696 dziewcząt, oraz po raz drugi 343 chłopców i 248 dziewcząt, z czego przypada:

badania po raz pierwszy

1934	987 chłopców	375 dziewcząt
1935	852 „	141 „
1936	760 „	180 „

badania po raz drugi

1934	105 chłopców	85 dziewcząt
1935	121 „	72 „
1936	117 „	81 „

Ponadto lekarz ten zbadał w powyższym okresie około 600 robotników w kierunku chorób zawodowych oraz przeszło 100 zakładów pracy w kierunku higieny i ochrony pracy, w których przy pomocy Inspektoratu Pracy w Bielsku spowodował przeprowadzenie szeregu zmian, mających na celu ochronę zdrowia i polepszenia warunków pracy pracowników w tych zakładach zatrudnionych.

Z końcem roku sprawozdawczego Ubezpieczalnia wysłała na koszt Zakładu Ubezpieczeń Społecznych po 10-ciu młodocianych robotników na dwutygodniowe turnusy do obozu wypoczynkowego dla młodocianych w Międzybrodziu, zorganizowanego przez Ubezpieczalnię Społeczną w Białej. Dalsze turnusy obozów wypoczynkowych dla młodocianych oraz obozy dla robotników i robotnic organizowane w roku 1937 nie należą do zakresu sprawozdania z działalności za rok 1936, nadmienić jednak wypada, że akcję tych obozów Ubezpieczalnia podjęła i prowadzi w granicach możliwości finansowych.

Ważnym czynnikiem profilaktycznym są stosowane przez Ubezpieczalnię u wszystkich dzieci wysyłanych na kolonie **szczepienia ochronne**

przeciw błonicy i płonicy oraz durowi brzuszному. Szczepienia te Ubezpieczalnia stosuje też u dzieci członków Ubezpieczalni, które udają się na kolonie, nieorganizowane przez Ubezpieczalnię.

Do akcji zapobiegawczo-leczniczej zaliczyć należy: **leczenie w sanatoriach i uzdrowiskach Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w Zakopanem, Iwoniczu, Krynicy i Bystrej**. Na leczenie izolacyjne w szpitalach gruźlicy płuc wydatkowała Ubezpieczalnia w r. 1936 kwotę 15.000 zł.

Współpraca Ubezpieczalni z instytucjami państwowymi i społecznymi polega na udzielaniu świadczeń w zakładach Ubezpieczalni, jak w rentgenoterapii i lecznictwie fizykalnym oraz na pomocy lekarskiej za opłatami według cennika obowiązującego bratnie Ubezpieczalnię Społeczną. Na uwagę zasługuje również pomoc lecznicza udzielana przez Ubezpieczalnię inwalidom wojennym i wojskowym.

W roku 1935 korzystało ze świadczeń Ubezpieczalni 50 inwalidów, a 33 w roku 1936.

Inwalidzi wojenni i wojskowi otrzymują świadczenia lecznicze na skutek umowy Min. Spraw Wojskowych, na koszt Skarbu Państwa, za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i za pośrednictwem Ubezpieczalni Społecznych. Świadczenia te obejmują całokształt leczenia, zaopatrywanie w różne środki pomocnicze — jak sztuczne uzębienie, okulary, gałki oczne itp. Jednakże mają oni prawo tylko do tych świadczeń, które zmierzają do usunięcia uszkodzenia zdrowia lub polepszenia zdrowia w wypadkach, gdy przyczyną tych uszkodzeń lub chorób są upośledzenia, rany, kalectwa itd., pozostające w związku przyczynowym ze spełnianą służbą wojskową w czasie wojny lub pokoju. Świadczeń inwalidom Ubezpieczalnia udziela tymi samymi środkami, jak swym członkom, a więc za pośrednictwem lekarzy domowych i swoich zakładów leczniczych; protezowanie zaś, zaopatrywanie w środki pomocnicze przeciwko zniekształceniu i kalectwu, odbywa się na zasadzie odpowiednich orzeczeń lekarza i komisji lekarskiej, za aprobatą Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Inwalidzi powyżej 84% niezdolności do pracy i ociemniałi korzystają nieograniczenie ze wszystkich urządzeń i ze wszystkich rodzajów leczenia i protezowania.

Znaczne rozszerzenie agend Ubezpieczalni Społecznej w Bielsku w porównaniu z agendami, jakie prowadziła b. Kasa Chorych w Bielsku, spowodowane zostało przejęciem — jak już na wstępie zaznaczono — wszystkich rodzajów ubezpie-

czeń prowadzonych dotychczas przez różne zakłady ubezpieczeń długoterminowych.

Była Kasa Chorych zajmowała się tylko i wyłącznie ubezpieczeniem chorobowym. Czynności związane z wykonywaniem tego ubezpieczenia były na ogół bardzo szczupłe, Ubezpieczalnia zaś wykonując czynności na rzecz wszystkich rodzajów ubezpieczeń, a więc tak chorobowego jak i długoterminowych, musiała odpowiednio do tego dostosować aparat administracyjny i leczniczy.

Poprzednio każdy z pracodawców musiał zgłaszać swych pracowników w różnych zakładach ubezpieczeń społecznych. Z chwilą scalenia tych ubezpieczeń przez utworzenie Ubezpieczalni Społecznych ma obecnie styczność tylko z jedną instytucją, która załatwia już wszystkie formalności związane i z ubezpieczeniem chorobowym i z ubezpieczeniem emerytalnym oraz wypadkowym jego pracowników.

Ubezpieczony ma również do czynienia tylko z jedną instytucją, w której uzyskuje świadczenia rzeczowe w formie pomocy leczniczej, jak i świadczenia pieniężne, tj. zasiłki chorobowe, zasiłki z ubezpieczenia długoterminowego, czyli renty, zaopatrzenia inwalidzkie itd.

Koszta administracyjne Ubezpieczalni Społecznej (łącznie z Oddziałem w Cieszynie) w latach 1934, 1935 i 1936 — przedstawiały się następująco:

r. 1934	r. 1935	r. 1936
329.599 74	316.379.54	267 450 87

Przy stanie 74 pracowników administracyjnych zatrudnionych w Ubezpieczalni Społecznej w Bielsku w roku 1936 przeciętna płaca jednego pracownika wynosiła w 1936 r. 217.57 zł.

Za czynności na rzecz ubezpieczeń długoterminowych Zakład Ubezpieczeń Społecznych zwraca tytułem kosztów 183.875.39 zł.

Z przeciętnej miesięcznej ubezpieczonych w ciągu r. 1936 oraz z przeciętnej wogóle uprawnionych do świadczeń wynika, że na jednego pracownika Ubezpieczalni Społecznej w r. 1936 przypada przeciętnie do obsługi 523 ubezpieczonych, a wraz z członkami rodzin 1412.

To zestawienie w porównaniu z przeciętną kosztów administracyjnych na jednego pracownika wykazuje, że koszty administracyjne utrzymują się w granicach koniecznych dla należytego funkcjonowania wszystkich agend administracyjnych Ubezpieczalni na rzecz wszystkich rodzajów ubezpieczeń.

Stan personelu w Ubezpieczalni Społecznej w Bielsku za 1936 r.

(razem z Oddziałem w Cieszynie).

Nazwa komórki organizacyjnej	Stan w dniu 31 XII 1935r.	Stan w dniu 30 XI 1936r.
Administracja:		
personel umysłowy etatowy	68	66
„ fizyczny etatowy	6	5
„ umysłowy poza etatem	2	5
„ fizyczny poza etatem		1
Inkaso:		
inkasenci	6	6
Lecznictwo:		
lekarze	46	46
personel pomocniczo-lekarski umysłowy	22	16
personel pomocniczo-lekarski fizyczny	14	9
biurowy lekarza naczelnego	4	4
Apteki:		
farmaceutów	9	10
rachunkowość apteczna	2	2
pomocniczy personel fizyczny (labor.)	6	6
Eksploatacja nieruchomości:		
administrator	1	1
portierzy, palacze, dozorczy	11	10
Tabor samochodowy:		
szoferzy	3	4
Łazienki:		
łazienne	2	2
razem	202	193

Z kolei przekłada Ubezpieczalnia zestawienie **nieruchomości i ruchomości** oraz innych ważniejszych składników majątkowych, wraz z ich opisami i charakteryzacją,

Nieruchomości

- 1) budynek administr. w Bielsku, ul. Krasińskiego 34,
- 2) budynek administr. w Bielsku, ul. Krasińskiego 36,
- 3) budynek administr. w Czechowicach Nr. 956,
- 4) budynek administr. w Jaworzu Nr. 142,
- 5) budynek Uzdrowiska dla Kobiet w Jaworzu Nr. 130,

- 6) budynek administr. w Cieszynie
ul. Bielska 37,
- 7) budynek czynszowy w Cieszynie,
ul. Stalmacha 4,
- 8) parcela budowlana w Skoczowie, Aleje
Mickiewicza.

Bilansowa wartość

a) terenów	zł 60.154 82
b) budynków	zł 3,553 848 04
	<u>razem zł 3,614 002.86</u>

Wartość poszczególnych nieruchomości

	wartość zabudowań	wartość gruntów i placów
1) budynek w Bielsku, ul. Krasieńskiego 34	1,095 930.09	8 773 07
2) " " " " Krasieńskiego 36	103 522.13	12 406 81
3) " " Cieszynie, ul. Bielska 37	1,127 773.68	12.442.—
4) " " " " Stalmacha 4	116.822.40	7.097.—
5) " " Czechowicach 956	995 705.43	
6) " " Jaworzu 142	67.087 27	4.914 94
7) " " Jaworzu 130	47.005.06	14 521.—
8) parcela w Skoczowie		

Ad 1) No hipot. 445 (Bielsko, Dolne Przedmieście), wybudowany przez b. Pow. Kasę Chorych w Bielsku w latach 1925 — 1927

Ogólna pow. placu w m² . . 2 158 67
zabudowana pow. m² 591.—

Budynek przeznaczony i użytkowany jest dla celów administracji, lecznictwa i częściowo na mieszkania dla Dyrekcji, lekarza, aptekarza i kilku pracowników administracyjnych.

Wynik eksploatacji:

przychód . . . zł 33 966.16
rozchód . . . „ 33 762 94
nadwyżka . . zł 203 22

Ad 2) No hipot. 308/3, 301/3, 289/1, 290/1, Bielsko, Dolne Przedmieście, wybudowany przez b. Pow. Kasę Chorych w Bielsku w roku 1928.

Ogólna pow. placu w m² (patrz ad 1)
Zabudowana pow. m² . . . 183 2

Budynek przeznaczony i użytkowany jest dla celów administracyjnych i lecznictwa, w parterze mieszczą się garaże i technika dentystyczna, na I. piętrze mieszkanie dozorczy domu i 1 pracownika administracyjnego.

Wynik eksploatacji (jak w pozycji 1 łącznie).

Ad 3) No hipot. 1207 gm. kat. Czechowice, wybudowany przez b. Pow. Kasę Chorych w Bielsku w latach 1929 — 1930.

Ogólna pow. placu w m² 2.552 7
Zabudowana pow. m² 740.—

Budynek przeznaczony i użytkowany jest dla celów administracji i lecznictwa oraz częściowo na mieszkania dla lekarzy i pracowników administracyjnych.

Wynik eksploatacji:

przychód . . . zł 17.065 40
rozchód . . . „ 15 928 84*
nadwyżka . . . zł 1.136.56

Ad 4) No hipot. 322 gm. kat. Jaworze, wybudowany przez b. Pow. Kasę Chorych w Bielsku w latach 1926-27

Ogólna pow. placu w m² (jak łącznie w poz 5)
Zabudowana pow. placu w m² 112.—.

Budynek przeznaczony jest dla celów administr. i lecznictwa dla Uzdrowiska dla Kobiet, którego budynek znajduje się na tej samej posesji, i mieści w sobie 2 pokoje dla pacjentek, mieszkanie dla dozorczy, łazienkę, pralnię i ubikacje gospodarcze.

Wynik eksploatacji łącznie w poz 5-tej.

Ad 5) No hip. 470/1 gm. kat. Jaworze, wybudowany przez b. Pow. Kasę Chorych w Bielsku w latach 1926-27.

Ogólna pow. placu w m² 8 840.—
Zabudowana pow. w m² 109 5

Budynek przeznaczony jest na Uzdrowisko dla Kobiet (Dom Zdrowia) na 20 miejsc, który użyty jest przez Ubezpieczalnię Społeczną w Bielsku dla ubezpieczonych lub członków ich rodzin,

Najmłodszy kolonista

Kolonie letnie — Gry i zabawy

dla wypoczynku, na rekonwalescencję po chorobach, operacjach itp. z wyjątkiem obłożnie chorych i chorych na otwartą gruźlicę.

Wynik eksploatacji łącznie poz. 4 i 5:

przychód . . .	zł 2.955.60
rozchód . . .	„ 2.402.80
nadwyżka . . .	zł 552.80

Ad 6) No hipot. 107/13 gm. kat. Cieszyn, wybudowany przez b. Pow. Kasę Chorych w Cieszynie w latach 1930-31.

Ogólna pow. placu w m ²	2.465.—
Zabudowana pow. m ²	1.656.—

Budynek przeznaczony i użytkowany jest dla celów administracji i leczenia i częściowo na mieszkania kierownika Oddziału, lekarza, aptekarza i kilku pracowników administracyjnych.

Wynik eksploatacji:

przychód . . .	zł 22 961 58
rozchód . . .	„ 13 852 —
nadwyżka . . .	zł 9.109.58

Ad 7) No hipot. 159, 46/2 gm. kat. Cieszyn, zakupiony przez b. Pow. Kasę Chorych w Cieszynie 27/5. 1922 r.

Ogólna pow. placu w m ²	. . . 1.323.5
Zabudowana pow. w m ²	. . . 332.4

Budynek posiada charakter budynku czynszowego i zamieszkały jest przez pracowników administracyjnych Ubezpieczalni Społecznej oraz lokatorów z przed 1914 r. Budynek ten był używany przez b. Pow. Kasę Chorych w Cieszynie dla celów administracyjnych i leczenia do roku 1931, tj. do czasu wybudowania nowego gmachu przy ul. Bielskiej 37.

Wynik eksploatacji

przychód	zł 3.606.03
rozchód	zł 2.853.27
nadwyżka	zł 752.76

Ad 8) No hipot, gm. kat. Skoczów

Ogólna pow. placu w m² 1.903

Parcela zakupiona 4 IV 1927 r. przez b. Pow. Kasę Chorych w Cieszynie dla celów budowy budynku Ośrodka leczniczego w Skoczowie. Obecnie wobec wprowadzenia rejonów lekarskich, budowa jest chwilowo nieaktualną.

Ponadto Ubezpieczalnia w roku bieżącym przystąpiła do budowy kolonii letniej dla dzieci w Jaworzu, na 100 miejsc.

Ruchomości:

Budynki Ubezpieczalni w Bielsku, Cieszynie i Czechowicach, wyposażone są w całkowity sprzęt dla celów administracyjnych i leczenia. Ponadto 2 budynki w Jaworzu z przeznaczeniem na Dom Zdrowia wzgl. Uzdrowisko — wyposażone są w urządzenia mieszkalne i kuchenne.

Apteki Ubezpieczalni w Bielsku, Cieszynie i Czechowicach posiadają całkowite urządzenia laboratoryjne, które przedstawiają wartość:

w Bielsku	zł 36.802.52
w Cieszynie	„ 34.113.09
w Czechowicach	„ 17.793.27

Urządzenie ambulatoriów specjalistyczno-lekarskich przedstawia wartość zł 89.382.33.

Urządzenie pracowni chemiczno-bakteriologicznej we wszystkich trzech budynkach stanowi wartość zł 8.342.65.

Urządzenie leczenia fizykalnego przedstawia wartość:

w Bielsku	zł 18.271.59
w Cieszynie]	„ 8.989.60
w Czechowicach	„ 8.521.07

Centrala Ubezpieczalni Społecznej w Bielsku zaopatrzona jest w kompletną aparaturę rentgenowską diagnostyczną i terapeutyczną oraz ciemnie — wartości zł. 56 869 30.

Urządzenie 5-ciu Ośrodków leczenia dentystrycznego w Bielsku, Cieszynie, Czechowicach, Skoczowie i w Ustroniu wraz z pracownikami technicznymi kompletnie wyposażonymi, przedstawia wartość zł 109.000 76

Urządzenie Uzdrowiska (Domu Zdrowia) w Jaworzu oraz kolonii letniej dla dzieci, przedstawia wartość zł 17.072 41.

Całkowite wyposażenie biurowe Ubezpieczalni Społecznej w Bielsku w 3-ch gmachach, a to w centrali w Bielsku, Oddziale w Cieszynie i Ekspozyturze w Czechowicach, przedstawia wartość zł 125.700.68.

Ogólna wartość bilansowa ruchomości Ubezpieczalni Społecznej w Bielsku wynosi w dniu 31. XII. 1936 r. zł 604,591.04.

Wartość ruchomości wg podziału na inwentarz lekarski i administracyjny przedstawia się w latach 1933, 1934, 1935 i 1936 następująco:

Rok	Ruchomości lekarskie	Ruchomości administracyjne	Razem
1933	474.183.19 zł	128.675.10 zł	602.858.29 zł
1934	494.880.— „	130.021.87 „	624.901.87 „
1935	472.903.10 „	128.375.34 „	601.278.44 „
1936	470.828.41 „	133.762.63 „	604.591.04 „

Dla celów przewożenia chorych i lekarzy do chorych utrzymuje Ubezpieczalnia w Centrali w Bielsku **tabor samochodowy**, złożony z pięciu samochodów, wartości bilansowej 57.760 68 zł. Koszta eksploatacji taboru samochodowego w roku 1936 przedstawiają się następująco:

Wydatki

Wydatki personalne, uposaż. i ubez-	
pieczenie	zł 15.892.04
utrzymanie lokalu	„ 2.766.46
materiały pędne (benzyna, smary) „	17.190.36
konserwacja, remont i amortyzacja	
ruchomości	„ 14.892.60
ubezpieczenie pasażerów i samoch. „	1.966.44
inne wydatki	„ 1.027.68
Razem . . .	zł 53.735.58

z których przypada na:

	zł	klm
a) przewozy lekarzy i chorych	34.166.94	72.551
b) „ lekarzy-dentystów	51.66	127
c) szpitalne i do zakładów		
lecniczych	15.241.89	29.290
d) przew. do rentgena i prac.		
chem. i własnych zakładów		
lecniczych	2.015.73	3.920
e) przewozy administracyjne .	2.259.36	4.776
	<u>53.735.58</u>	<u>110.664</u>

Koszt jednego kilometra przejazdu własnym samochodem Ubezpieczalni Społecznej wynosi 0.48.5 zł.

Koszt jednego kilometra taksówek wynosi w Bielsku od 50 do 60 groszy, oprócz opłaty za oczekiwanie zł 3.— za jedną godzinę.

Obliczenia porównawcze przewozów taksówkami wykazały, że czas przejazdu i oczekiwania zwiększa się prawie o 30% w stosunku do tego samego przewozu własnym samochodem. Koszta przewozów własnymi samochodami są zatem daleko tańsze, jak zresztą wynika z powyżej wyszczególnionej eksploatacji. Posiadanie własnego taboru samochodowego oprócz wyżej podanych dodatkich stron pozwala na skupienie większości wyjazdów w ręku Lekarza Naczelnego. Samochody Ubezpieczalni wożą ze sobą walizki pogotowia lekarskiego i położniczego. Samochody dyżurują dzień i noc, co na tutejszym terenie bardzo dodatnio wpływa na szybką pomoc lekarską chorym ubezpieczonym. Samochody Ubezpieczalni są stale odkażane.

Bilans

na dzień 31 grudnia 1936 r.

Wyszczególnienie	Wykonanie			
	paragrafów		działów	
	zł	gr	zł	gr
1	2		3	
STAN CZYNNY:				
GOTÓWKA wg specyfikacji			377.633	49
WEKSLE wg specyfikacji			55.864	78
LOKATY:				
W gotówce wg specyfikacji	563.919	17		
W papierach wartościowych wg. specyfikacji	390.420	55	954.339	72
PŁATNICY:				
Składek i opłat za czas od 1 I 1934 r.	1,371.290	18		
Składek za czas do 31 XII 1933 r.	664.458	60		
Opłat na Fundusz Pracy za czas do 31 XII 1933 r.	18.087	99	2,053.836	77
SUMY PRZECHODNIE:				
Uposażenie wypłacone na następny okres gosp.	12.936	51	12.951	51
Wydatki gospodarcze na następny okres wg specyfikacji	15	—		
DŁUŻNICY:				
Personel za pożyczki wg specyfikacji	94.191	06		
Z. U. S. za świadczenia wg specyfikacji	4.361	21		
Ubezpieczalnie Społeczne wg specyfikacji	260.796	79		
Inni dłużnicy wg specyfikacji	85.688	39		
Sumy do wyjaśnienia wg specyfikacji	214	84	445.252	29
MATERIAŁY:				
Środki lecznicze i opatrunkowe	63.243	54		
Materiały gospodarcze wg specyfikacji	17.865	79		
RUCHOMOŚCI wg specyfikacji	—	—	81.109	33
NIERUCHOMOŚCI:			604.591	04
Budynki murowane wg specyfikacji	3,506.841	—		
Budynki drewniane wg specyfikacji	47.005	06		
Budynki nieukończone wg specyfikacji	—	—		
Place i grunty wg specyfikacji	60.154	82	3,614.000	88
NIEDOBÓR:				
Funduszu na pokrycie odpraw i emerytur				
Razem			8.199.579	81
SUMY POZABILANSOWE:				
Gwarancje			73.000	—

Bielsko, dnia 10 V. 1937 r.

Wiktor Rychlik m. p. Dr Józef Wałach m. p.
Księgowy p. o. Naczelný Lekarz

Wyszczególnienie	Wykonanie			
	paragrafów		działów	
	zł	gr	zł	gr
1	2		3	
STAN BIERNY:				
AKCEPTY wg. specyfikacji			—	—
PŁATNICY ZA WEKSLE			34.275	81
SUMY PRZECHODNIE				
Płatnicy za przedpłaty 1934 r.	78.590	10		
Inne przedpłaty wg. specyfikacji	—	—	78.590	10
ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH:				
Za składki i opłaty	—	—		
Za zaliczki na świadczenia	—	—		
Za opłaty do Ogólnego Funduszu Ubezp. na Wyp. Chor. i Mac. wg specyfik.	9.699	18		
Za rozrachunki z Centralą Zakupów	8.827	39		
Za inne wg specyfikacji	2.529	73	21.056	30
WIERZYCIELE:				
Ubezpieczalnie Społeczne wg. specyfikacji	5.279	13		
Urzędy skarbowe za podatki	1.720	76		
Szpitala wg specyfikacji	42.179	60		
Apteki	604	65		
Dostawcy	12.953	86		
Personel za uposażenia wg specyfikacji	5.092	75		
Inni wg specyfikacji	32.131	05		
Sumy do wyjaśnienia wg specyfikacji	2.130	28	102.092	08
POŻYCZKI:				
Krótkoterminowe wg. specyfikacji	—	—		
Niezapłacone raty amort. i odsetki od pożyczek długoterm. wg specyfikacji	—	—		
Hipoteczne i zobowiązania długoterminowe wg specyf.	878.969	30	878.969	30
FUNDUSZE UBEZP i FUND. PRACY ZA NALEŻN. OD PŁAT.:				
Fundusz Ubezpieczenia Emerytalnego Robotników	331.542	90		
Fundusze Ubezp. Emer. i na Wyp. Braku Pracy Prac. Umysł.	257.696	20		
Fundusz Ubezp. od Wypadków i Chorób. Zawodow.	157.138	16		
Fundusz Pracy za należności od 1 I 1934 r.	75.984	53		
Fundusz Pracy za należności do 31 XII 1933 r.	18.087	99	840.449	78
REZERWA NA ZAL. SKŁ. i ODS. z UBEZP. NA WYP. CHOR.:				
Z ustawy o ubezp. społ. (od 1 I 1934 r.) wg specyfikacji na odwrocie	130.121	57		
Z ustawy z 19 V 1920 r. (do 31 XII 1933 r.) wg specyfikacji na odwrocie	554.139	72	684.261	29
FUNDUSZE:				
Amortyzacyjny nieruchomości wg specyf. na odwrocie	607.334	03		
Amortyzacyjny ruchomości wg specyfikacji na odwrocie	408.608	38		
Na pokrycie odpraw i emerytur wg specyf. na odwrocie	549.849	52		
Rezerwowy wg specyfikacji na odwrocie	3.994.093	22	5.559.885	15
Razem			8,199.579	81
SUMY POZABILANSOWE:				
Ubezpieczalnie Społ. gwarancje za pobrane pożyczki	—	—	73.000	—

Jan Wadoń mp.
Dyrektor

Tadeusz Ulanowski mp.
Komisarz

Dr Mieczysław Opuszyński mp.
Przewodn. Kom. Rew.

No.		Date		Description	
1	100	10	1900	...	...
2	100	10	1900	...	...
3	100	10	1900	...	...
4	100	10	1900	...	...
5	100	10	1900	...	...
6	100	10	1900	...	...
7	100	10	1900	...	...
8	100	10	1900	...	...
9	100	10	1900	...	...
10	100	10	1900	...	...
11	100	10	1900	...	...
12	100	10	1900	...	...
13	100	10	1900	...	...
14	100	10	1900	...	...
15	100	10	1900	...	...
16	100	10	1900	...	...
17	100	10	1900	...	...
18	100	10	1900	...	...
19	100	10	1900	...	...
20	100	10	1900	...	...
21	100	10	1900	...	...
22	100	10	1900	...	...
23	100	10	1900	...	...
24	100	10	1900	...	...
25	100	10	1900	...	...
26	100	10	1900	...	...
27	100	10	1900	...	...
28	100	10	1900	...	...
29	100	10	1900	...	...
30	100	10	1900	...	...
31	100	10	1900	...	...
32	100	10	1900	...	...
33	100	10	1900	...	...
34	100	10	1900	...	...
35	100	10	1900	...	...
36	100	10	1900	...	...
37	100	10	1900	...	...
38	100	10	1900	...	...
39	100	10	1900	...	...
40	100	10	1900	...	...
41	100	10	1900	...	...
42	100	10	1900	...	...
43	100	10	1900	...	...
44	100	10	1900	...	...
45	100	10	1900	...	...
46	100	10	1900	...	...
47	100	10	1900	...	...
48	100	10	1900	...	...
49	100	10	1900	...	...
50	100	10	1900	...	...
51	100	10	1900	...	...
52	100	10	1900	...	...
53	100	10	1900	...	...
54	100	10	1900	...	...
55	100	10	1900	...	...
56	100	10	1900	...	...
57	100	10	1900	...	...
58	100	10	1900	...	...
59	100	10	1900	...	...
60	100	10	1900	...	...
61	100	10	1900	...	...
62	100	10	1900	...	...
63	100	10	1900	...	...
64	100	10	1900	...	...
65	100	10	1900	...	...
66	100	10	1900	...	...
67	100	10	1900	...	...
68	100	10	1900	...	...
69	100	10	1900	...	...
70	100	10	1900	...	...
71	100	10	1900	...	...
72	100	10	1900	...	...
73	100	10	1900	...	...
74	100	10	1900	...	...
75	100	10	1900	...	...
76	100	10	1900	...	...
77	100	10	1900	...	...
78	100	10	1900	...	...
79	100	10	1900	...	...
80	100	10	1900	...	...
81	100	10	1900	...	...
82	100	10	1900	...	...
83	100	10	1900	...	...
84	100	10	1900	...	...
85	100	10	1900	...	...
86	100	10	1900	...	...
87	100	10	1900	...	...
88	100	10	1900	...	...
89	100	10	1900	...	...
90	100	10	1900	...	...
91	100	10	1900	...	...
92	100	10	1900	...	...
93	100	10	1900	...	...
94	100	10	1900	...	...
95	100	10	1900	...	...
96	100	10	1900	...	...
97	100	10	1900	...	...
98	100	10	1900	...	...
99	100	10	1900	...	...
100	100	10	1900	...	...

...

Rachunek Działalności

za rok sprawozdawczy 1936

Wyszczególnienie	Wykonanie			
	kwoty paragrafów		kwoty działów	
	zł	gr	zł	gr
1	2		3	
WYDATKI NA ŚWIADCZENIA:				
ZASIŁKI:				
Chorobowe	387.796	11		
Domowe i szpitalne	18.613	74		
Dla położnic	44.442	10		
Dla karmiących	27.622	02		
Pogrzebowe	42.285	93	520.759	90
OPIEKA LEKARSKA:				
Wydatki osobowe na pomoc lekarską	345.270	65		
Wydatki rzeczowe na pomoc lekarską	123.428	29		
Wydatki osobowe na pomoc dentystyczną	56.985	72		
Wydatki rzeczowe na pomoc dentystyczną	30.646	18		
Pogotowie lekarskie	—	—	556.330	84
ŚRODKI LECZNICZE i POMOCNICZE:				
Z aptek i wytwórni własnych	236.198	10		
Z aptek i wytwórni obcych	28.867	69		
Kontrola recept i analiza leków	342	75	265.408	54
SZPITALA i INNE ZAKŁ. LECZN. i ROZP.:				
Szpitala i sanatoria	353.988	93		
Inne zakłady lecznicze i rozpoznawcze	102.943	10		
Leczenie sanat. prowadzone przez O. F. U. na W. Ch.	31.998	—	488.930	03
LECZENIE W BRATN. UB. i ZWROTY UBEZP.:				
Leczenie w bratnich ubezpieczalniach	38.970	07		
Zwroty ubezpieczonym	2.395	85	41.365	92
PROFILAKTYKA i INNE WYDATKI SANIT.:				
Profilaktyka	56.360	93		
Specjalne cele sanitarne	12.448	40	68.809	33
Razem wydatki na świadczenia			1,941.604	56
WYDATKI INNE:				
OPL. DO OGÓL. FUND. UB. NA WYP. CHOR.:				
Z art. 239	239.511	50		
Z art. 244 ust. 5 pkt. 4	35.926	74	275.438	24
KOSZTY ADMINISTRACYJNE			267.450	87
KOSZTY OGÓLNE:				
Koszty prawne i sądowe	9.644	41		
Dyskonto weksli	—	—		
Odsetki od pożyczek krótkoterminowych	—	—		
Odsetki od zob. długoterminowych i od dług. hip.	52.430	13		
Inne koszty ogólne	9.449	73	71.524	27
ODPISY NA ZALEGŁE SKŁADKI i ODSETKI			130.121	57
ODPISY NA FUNDUSZE:				
Rezerwowy			59.877	88
Nadwyżka			101.231	19
Razem			2,847.248	58

Bielsko, dnia 10 V. 1937 r.

Wiktor Rychlik mp. Dr Józef Wałach mp
Księgowy p. o. naczelný lekarz

Wyszczególnienie	Wykonanie			
	kwoty paragrafów		kwoty działów	
	zł	gr	zł	gr
1	2		3	
DOCHODY:				
SKŁADKI:				
Za obowiązkowe ubezpieczenie	2,481.669	98		
Za kontynuowanie ubezpieczenia	2.977	53		
Za dobrowolne ubezpieczenie	2.040	45		
Za ubezp. prac. umysł. pozostających bez pracy . . .	5.652	56	2,492.340	52
ODSETKI:				
Od składek za obowiązkowe ubezpieczenie	42.592	24		
Od składek za kontynuowanie ubezpieczenia	—	09	42.592	33
KARY:				
Nałożone na pracodawców	1.051	—		
Nałożone na ubezpieczonych	—	—	1.051	—
DOPLATY i OPŁATY UBEZPIECZONYCH:				
Dopłaty za porady lekarskie i zabiegi lecznicze . . .	11.681	65		
Dopłaty za lekarstwa i środki lecznicze i pomocnicze	9.326	79		
Dopłaty za protezy i środki pom. p-ko znieksz. i kal.	460	—		
Dopłaty i opł. za porady, zab. i protezy dentystyczne	18.877	51	40.345	95
ZWROTY ZA UDZIELONE ŚWIADCZENIA:				
Na koszt bratnich ubezpieczalni	10.321	12		
Na koszt Z. U. S.	109.420	12		
Inwalidom wojennym	3.765	27		
Umowne	—	—	123.506	51
SUBWEN. Z OGÓŁ. FUND. UB. NA WYP. CHOR.			52.998	—
INNE DOCHODY:				
Dochody z własnych nieruchomości	11.754	92		
Odsetki od wkładów i lokat	81.158	27		
Zwroty kosztów prawnych i sądowych	9	40		
Różne dochody	1.491	68	94.414	27
Niedobór			—	—
Razem	2,847.248	58		

No.	Description
1	To the Hon. Secy of the Navy
2	To the Hon. Secy of the Navy
3	To the Hon. Secy of the Navy
4	To the Hon. Secy of the Navy
5	To the Hon. Secy of the Navy
6	To the Hon. Secy of the Navy
7	To the Hon. Secy of the Navy
8	To the Hon. Secy of the Navy
9	To the Hon. Secy of the Navy
10	To the Hon. Secy of the Navy
11	To the Hon. Secy of the Navy
12	To the Hon. Secy of the Navy
13	To the Hon. Secy of the Navy
14	To the Hon. Secy of the Navy
15	To the Hon. Secy of the Navy
16	To the Hon. Secy of the Navy
17	To the Hon. Secy of the Navy
18	To the Hon. Secy of the Navy
19	To the Hon. Secy of the Navy
20	To the Hon. Secy of the Navy
21	To the Hon. Secy of the Navy
22	To the Hon. Secy of the Navy
23	To the Hon. Secy of the Navy
24	To the Hon. Secy of the Navy
25	To the Hon. Secy of the Navy
26	To the Hon. Secy of the Navy
27	To the Hon. Secy of the Navy
28	To the Hon. Secy of the Navy
29	To the Hon. Secy of the Navy
30	To the Hon. Secy of the Navy

Załączony bilans i rachunek działalności Ubezpieczalni za rok 1936 został zatwierdzony przez Tymczasową Komisję Rewizyjną Ubezpieczalni protokołem z dnia 10 maja 1937 r. w następującym brzmieniu:

Protokół

z posiedzenia Komisji Rewizyjnej Ubezpieczalni Społecznej w Bielsku, odbytego w dniu 10 maja 1937 r. o godz. 15-tej w gmachu tejże Ubezpieczalni.

Komisja Rewizyjna w składzie:

Przewodniczący	p. Dr Opuszyński Mieczysław
Członek	p. Dyr. Bukowski Oskar
„	p. Inż. Kutschenreiter Zygmunt
„	p. Prok. Zahradnik Jan

zbadała przedstawiony rachunek działalności Ubezpieczalni Społecznej w Bielsku za rok sprawozdawczy 1936 oraz bilans wraz ze specyfikacją zestawiony z dniem 31 grudnia 1936 r. i uznała tenże jako zgodny z księgami Ubezpieczalni.

Komisja wnosi o zatwierdzenie rachunku działalności i bilansu za rok 1936.

Na tym posiedzenie zakończono o godz. 16.40.

Członkowie Tymcz. Kom. Rew.:

Bukowski Oskar mp.

Kutschenreiter Zygmunt mp.

Zahradnik Jan mp.

Przewodniczący Tymcz. Kom. Rew.

Dr Mieczysław Opuszyński mp.

Znajdujące się obecnie już w stadium realizacji zamierzenia Ubezpieczalni na przyszłość idą przede wszystkim w kierunku rozszerzenia działalności profilaktycznej (zapobiegawczo-leczniczej). W tym celu z jednej strony współdziała Ubezpieczalnia ze Śląskim Towarzystwem Walki z Gruźlicą przy zakładanych w kilku miejscowościach pow. bielskiego i cieszyńskiego nowych Przychodniach Przeciwgruźliczych oraz z Ośrodkami Zdrowia w akcji dożywiania dzieci za pośrednictwem Stacyj Opieki nad Matką i Dzieckiem, z drugiej zaś strony sama bezpośrednio rozwija tę działalność. W tym celu Ubezpieczalnia uruchomiła w roku 1937 dla ubezpieczonych uzdrowisko w Ustroniu dla leczenia klimatyczno-kąpielowego oraz rozpoczęła w Jaworzu budowę kolonii dla dzieci, obliczonej na 100 łóżek, w której w miesiącach letnich mieścić się będą kolonie dla dzieci, a w miesiącach jesien-nych, zimowych i wiosennych obozy wypoczynkowe dla robotników i robotnic.

Bielsko, dnia 30 sierpnia 1937 r.

Komisarz:

(—) Tadeusz Ulanowski

P. o. Lekarza Naczelnego:

(—) Dr Józef Wałach

Dyrektor:

(—) Jan Wadoń

PROLOGUE

THE PROLOGUE